

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU TUTANAK DERGİSİ

—●—
12'nci Toplantı
7 Haziran 2022 Salı
—●—

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- Boru Hatları ile Petrol Taşımacılığı AŞ'nin 2019 ve 2020 yıllarının bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

—●—

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU

12'nci Toplantı

7 Haziran 2022 Salı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu saat 14.37'de açıldı.

Boru Hatları ile Petrol Taşımacılığı AŞ'nin 2019 ve 2020 yıllarının bilanço ve netice hesapları, görüşmeleri tamamlanarak ibra edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 8 Haziran 2022 Çarşamba günü toplanmak üzere saat 17.50'de toplantıya son verildi.

7 Haziran 2022 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.37

BAŞKAN: Mustafa SAVAŞ (Aydın)

BAŞKAN VEKİLİ: Nevzat ŞATIROĞLU (İstanbul)

SÖZCÜ: Mevlüt KARAKAYA (Ankara)

KÂTİP: Yavuz SUBAŞI (Balıkesir)

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayıştay Başkanlığımızın ve kurumlarımızın değerli temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz.

Toplantıyı açıyorum.

II.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- Boru Hatları ile Petrol Taşımacılığı AŞ'nin 2019 ve 2020 yıllarının bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Bugünkü gündemimizde Boru Hatları ile Petrol Taşıma AŞ'nin 2019 ve 2020 yıllarının bilanço ve netice hesapları yer almaktadır.

Sayın Genel Müdürümüzden başlamak üzere, toplantımıza katılan kurum ve Sayıştay temsilcilerimizin kendilerini Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum.

(Katılımcılar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ederim.

Sayın Genel Müdürüm, sunumu yapmanız için sözü size veriyorum.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Çok Değerli Başkanım, çok değerli Komisyon üyelerimiz, Sayıştayımızın değerli temsilcileri, kamumuzun değerli temsilcileri; BOTAŞ'ımızın 2020 yılına ilişkin faaliyetleriyle alakalı bir sunum takdim etmek istiyorum; genel olarak yapmış olduğumuz faaliyetlerle alakalı bir bilgilendirme içeriyor. Aynı zamanda, Komisyonumuzun bir ihtisas komisyonu hüviyetini taşıması nedeniyle de dünyada enerji piyasasında yaşanmakta olan gelişmelerle alakalı bazı hususlarda genel bilgilendirmeyi içeren bir sunumum var. Özelde sorular olursa onları da cevaplandırmaya çalışacağım; arz ediyorum şu anda.

Sunumumuz 4 ana başlıktan oluşuyor. Sırasıyla, ham petrol ve liman faaliyetlerimize temas edeceğim; doğal gaz faaliyetlerimiz hakkında bilgi vereceğim; iş geliştirme ve dijitalleşmeyle alakalı ve bir de “sürdürülebilirlik” başlığından oluşan 4 ana kategoride sunumumu takdim edeceğim sizlere.

Ham petrol ve liman faaliyetlerimiz... Tabii, bu, BOTAŞ'ımızın en köklü ve kuruluş amacını içeren faaliyeti olduğu için ham petrol çalışmalarımızdan başlıyoruz. 1977 yılında Irak-Türkiye Ham Petrol Boru Hattı bizim ilk transit boru hattıyla başlayan faaliyetimiz. Yine, aynı bölgede hizmet vermekte olan, bu bölgede -Batman bölgesi, Adıyaman bölgesi- kendi üretimlerimiz olan petrolün taşınması hadisesini; Bakü-Tiflis-Ceyhan Boru Hattı'yla Hazar bölgesinde üretilmekte olan -burada tabii, Kazakistan ve Türkmenistan bölgesi de dâhil olmak üzere, bu havzada üretilmekte olan- petrolleri

taşıdığımız BTC Projemizi; yerli ve yabancı diğer taraflardan getirmekte olduğumuz petrolü Orta Anadolu petrol rafinesine taşıdığımız Ceyhan-Kırıkkale Petrol Boru Hatları'nı işletmekteyiz. Toplam 3.383 kilometrelik bir uzunluğa sahip petrol boru hatları işletmeciliğimiz.

Petrol boru hatları işletmeciliğinde -tabii, ilk 1967 yılında başlayan bu yolculukta- bugüne kadar 13,6 milyar metreküplük petrol taşımacılığıyla son derece başarılı, verimli bir işletmecilik deneyimiyle hem ülkemize hem de dünyaya hizmet etmekteyiz. Özellikle, dünya petrollerinin de Ceyhan üzerinden dünya piyasalarına arz edildiği hepinizin malumu. Özellikle, son yıllarda dikkat çekmek istediğimiz bir husus, küçük de olsa BTC tarafında taşımada değerlerimizde bir miktar düşüş görülmekte. Tabii, bu Hazar bölgesindeki üretim sahalarından kaynaklı bir düşüş; yoksa teknik kapasitemizle alakalı, çalışılabilirlik durumuyla alakalı son derece yüksek düzeyde verimlilikle çalışıyoruz. Bu noktada da bu hattın, verimliliğini, kapasite kullanım oranlarını artırmak için yine Kazak petrolleri ve Türkmen petrolleriyle de desteklendiğini ifade etmek isterim.

Hakeza gelirlerimizde, son dönemde yapmış olduğumuz çalışmalarla, ikili anlaşmalardan kaynaklı tarifelerle alakalı çalışmaları da dikkate aldığımızda, çok ciddi bir artışı da paylaşmamız, sizlere ifade etmemiz söz konusu. Özellikle limanlarla alakalı yaptığımız çalışma, son derece kıymetli ve stratejik. Kendi enerji sevkiyat programlarımızı organize ettiğimiz, aynı zamanda özellikle Tekirdağ bölgesinde Tekirdağ Limanı'na da kılavuzluk ve römorkaj hizmeti verdiğimiz çalışmamız söz konusu. Fakat bizim açımızdan şu çok önemli, BOTAŞ olarak bunu özellikle gururla da ifade etmekte fayda var: Rotterdam düzeyinde ya da dünyada ilk 5'e girecek kalite standartlarında liman hizmetleri vermekteyiz. Tabii, bunun içerisinde kaza oranlarının, hizmetin zamanında, gününde veriliyor olmasının, bu gibi hizmetlerin bu puanlamada rolü çok büyük. Dünya genelinde, dediğim gibi, ilk klasmanda yer almaktayız.

Tabii, bu liman faaliyetlerimizden özellikle Dörtyol'daki terminalde yapmış olduğumuz hizmete değinecek olursak, dünyada bu nitelikte hizmet veren liman sayısı son derece az, hatta yok diyebileceğimiz düzeyde. Eş zamanlı olarak hem petrol faaliyetlerini hem de doğal gaz yüklemelerini birlikte gerçekleştirebilen bir liman özelliğine sahip. Bu yönüyle de dünyada bu nitelikte bir liman yok ve bu konuda da biz iddialı bir şekilde çalışmalarımızı sürdürüyoruz, eş zamanlı olarak -aynı anda-bütün işlemleri gerçekleştirebiliyoruz. Burada, özellikle ülkemizdeki ham petrolün yüzde 65'i bizim kendi terminallerimizde elleçlenmekte, bu da bizim açımızdan vermiş olduğumuz hizmetin kritikliği konusunda çok net bir değer.

Acil müdahale konusunda özellikle denizlerde çevresel faktörlerle alakalı yapmış olduğumuz çalışmalarda kamu kuruluşları arasında da bölgede de oldukça nitelikli hizmetler veren bir ekibimiz var. Kamuoyuna yansıdığı kadarıyla da belki sizler de takip etmişsinizdir, 2021'in Ağustos ayında meydana gelen Suriye kaynaklı ciddi petrol kirliliğiyle alakalı başta Kuzey Kıbrıs açıklarında olmak üzere, Akdeniz sahillerinde yapmış olduğumuz temizlik operasyonları herkes tarafından takdir edildi, bu konuda ciddi çalışmalarımız oldu. Ve bu alanda deniz çevresinde petrol ve diğer zararlı maddelere karşı acil durumlarda müdahale yeteneğine sahip tek kamu kuruluşuyuz. Bu noktada da zaman zaman farklı bölgelerde, farklı denizlerimizde hizmet vermekteyiz.

Petrol faaliyetlerimizden sonra doğal gaz faaliyetlerimizle alakalı genel bir bilgilendirme yapmak istiyorum. Tabii, doğal gaz faaliyetleri 1988 yılında "Batı Hattı" diye isimlendirdiğimiz petrol-doğal gaz boru hattıyla başlayan ve ülkemizde 5 şehrin doğal gaza kavuşturulmasıyla ve sanayi bölgelerinde doğal gazın kullanılmasıyla sonuçlanan bir proje. Bu projenin tabii 845 kilometrelik bir uzunluğu var ve bu, Rusya'dan sonra Ukrayna, Moldova, Romanya ve Bulgaristan üzerinden ülkemize gelmekte olan ilk göz ağrımızdır ve 1988'den bu tarafa hizmet vermektedir. Bugün itibarıyla da ülkemiz içerisinde kalan bu hattı tamamıyla, yüzde 100 çalışabilir hâlde tutuyoruz, her türlü bakım, onarım

ve rehabilitasyon işlemlerini de sürdürüyoruz. Bir önceki Komisyon'da Değerli Denizli Vekilimiz Yasin Bey'in bir sorusu olmuştu, yazılı olarak cevapladık ama burada tabii ifade etmekte fayda var: Boru hatları neticede canlı organizasyonlar; dolayısıyla, süreç içerisinde bakıma ve rehabilitasyona, modernizasyona ihtiyaç duyan yapılar. Dolayısıyla da bu çalışmalar bugün de yarın da bundan on sene sonra da dinamik olarak devam ediyor, devam edecek.

Bunun hemen akabinde, işte, yıl 2006'ya geldiğinde yaklaşık 10 bin kilometreyi bulan bir doğal gaz altyapısını oluşturmuş durumdayız. Bu süreç içerisinde hem Azerbaycan'dan hem İran'dan doğal gaz boru hatları, Mavi Akım Hattı, bunların devreye girişi ve bugün artık TürkAkım'ın tamamlanması, TANAP'ın tamamlanmasıyla beraber 19 bin kilometreyi aşan bir doğal gaz iletim sistemine sahip konumdayız. Son derece stratejik, son derece de anlamlı ve bize de enerjinin güvenliği anlamında güç veren bir altyapıdır. Burada özellikle Avrupa tarafına da enerji güvenliğini sağlamada ciddi bir altyapı oluşturmuş durumdayız.

“Günün sonunda geldiğimiz nokta nedir?” dersiniz, bunların hepsi bizim kapasitelerimiz. Aslında bu kapasitelerin neredeyse tamamına dokunduk ve her birinde ciddi kapasite artışları yaptık. Özellikle son beş yılda yapmış olduğumuz çalışmalarla ülkemizin doğal gaz kapasitesinde rekor düzeyde artışlar gerçekleştirdik. “Bu artışların bugünkü hâli nedir?” dersek, boru hatlarıyla ilgili kapasitemizi bir başlıkta topladığımızda, boru hatlarımızdan 161 milyon metreküplük doğal gaz transferini, alımını gerçekleştirebileceğimiz bir altyapıya sahibiz. Kısımte 2026 yılında -tabii bu kademeli olarak yine artacak ama- 201 milyon metreküpleri göreceğiz. Buradaki en temel artışsa, nasipse, inşallah, Karadeniz'deki kendi yerli gazımızın oyuna girmesiyle beraber boru hatları kapasitemizde 50 milyon metreküpe yakın bir artış görmüş olacağız.

Bunun dışında, yine, en temel tedarik noktalarımızdan bir tanesi boru hatlarının dışında “LNG” dediğimiz sıvılaştırılmış doğal gaz... Sıvılaştırılmış doğal gaz, hepinizin malumu olduğu üzere, üretici firmaların boru hattıyla transfer etmesinin imkânsız ya da teknik olarak, ekonomik olarak uygun olmadığı durumlarda tercih ettiği bir yöntem. Temel amaç nedir? Eksi 165 derecede soğutulur ve 600 gemiyle taşıyacağınız doğal gazı tek bir gemiyle taşıyabilirsiniz. Dolayısıyla lojistik anlamında, sürekliliğin sağlanması anlamında son derece kıymetli, teknik bir çözümdür. Dolayısıyla, bizim bu tarafta, özellikle LNG tarafında yapmış olduğumuz yatırımlar... 2016 yılını esas alacak olursak, 2016 yılında günlük sıvı olarak gelen gazdan gazlaştırabildiğimiz toplam kapasite 34 milyon metreküptü, bu bahsettiğim kapasite gündüktür. 34 milyon metreküplük kapasite bugün itibarıyla 133 milyon metreküp, efektif olarak kullanılmaktadır. Yani bu, şu anda tüm bölgeler itibarıyla -Avrupa'yı da dâhil ederseniz- inanılmaz bir rakam. Nasipse, Saros'ta yapacağımız çalışmanın da tamamlanmasıyla LNG gazlaştırma kapasitemizi 153 milyon metreküpe çıkartmış olacağız. Bunun sağladığı esneklik ülkemizin kaynak çeşitliliğine, inanılmaz derecede, hem esneklik sağlıyor hem de güç veriyor. Bunun ekonomik kazanımlarının yansımalarını yaklaşık iki yıl öncesinden itibaren almaya başladık.

Enerji güvenliği tarafında zaten söyleyecek çok şey var ama kısaca geçmek istedim. Depolama faaliyetlerimizle alakalı çalışmalar son derece kıymetli. Şu an itibarıyla, burada, sistemimize, gaz şebekemize verebildiğimiz günlük kapasiteyi 68 milyon metreküpe çıkardık ve kısımte cumhuriyetimizin 100'üncü yılında hedefimiz bunu 155 milyon metreküpe, inşallah, çıkarmak şeklinde. Bununla alakalı hem kapasitif anlamda daha farklı müjdeleri de inşallah, siz Değerli Komisyonumuzla, vekillerimizle, milletimizle paylaşacağımız altyapı çalışmalarımız da sürüyor. Belki birkaç cümle de ileriki sayfalarda temas ederiz.

Dolayısıyla, bugün, 362 milyon metreküp günlük gaz verme kapasitesine sahip olduğumuz sistemimizi, kısmetse, kendi gazımızın da oyuna girmesiyle, diğer yapmış olduğumuz altyapı yatırımlarının da tamamlanmasıyla 500 milyon metreküplük sisteme gaz verme kabiliyetine erişirmiş olacağız. Bu, sahasında son derece önemli bir rakam. Şimdi, burada, tabii “19 bin kilometreyi aşan iletim sistemini yapmamızın, 81 ilin tamamına doğal gazı götürmüş olmamızın ve akabinde şu an itibarıyla -güncel rakamlarla- 649 tane yerleşim merkezine doğal gazı götürüyor olmamızın sonucu nedir?” dersek; şu anda 18,8 milyon abone sayısına erişmiş durumdayız. Bu, şöyle bir ifadeyle: Bir önceki üst komisyon sunumumuzla ikisi arasındaki farkı karşılaştırdığımızda, yaklaşık 1,3 milyon yeni doğal gaz abonesi kazandırılmış durumda. Yıllık ortalama büyümemiz de aşağı yukarı 1,2 ila 1,3 milyon düzeyinde gerçekleşmekte. Burada, tabii, yıllara bağlı olarak gelişmeleri de görüyoruz. 2017 yılındaki abone sayımız, işte, 13 milyondur; bugün geldiğimiz nokta 18,8 milyon doğal gaz kullanıcısı.

Bu tarafta “Temel hedefimiz nedir?” dersek, 2023 yılında 835 merkeze, inşallah, doğal gazın arzını gerçekleştireceğiz. Burada da tabii, kademeli bir yatırım çalışmamız söz konusu.

“Burada, bu çalışmaları yaparken bizi en fazla mutlu eden noktalar nedir?” dersek, burada özellikle Paris İklim Anlaşması’yla beraber -kamuoyunu farkındalık anlamında çokça aydınlatan, bilgilendiren- bu süreçte çok ciddi bir katkısı olması hasebiyle ifade etmek isterim: Sadece bizim doğal gaz kullanımının yaygınlaştırılmasıyla dünyaya karbon salımı anlamında 39,6 milyon ton karbon salımını azaltmış durumdayız. Yani sadece bu yönüyle bile doğal gazın yaygınlaştırılması çevresel faktörler açısından sunduğu katkı itibarıyla inanılmaz derecede önemli. Bugün, tabii, ton başına karbon maliyetlerinin yaklaşık 100 dolar düzeyinde olduğunu da dikkate alırsak sadece bunun bile ekonomik katkısının, çevresel katkılar kadar olmasa bile, değerli olduğunun ifadesidir.

Burada, tabii, doğal gaz depolamasıyla alakalı faaliyetlere ayrı bir başlık açarak ilerlemek istiyorum. Burada, tabii, Tuz Gölü’nde yapmakta olduğumuz çalışmalar yine bir önceki Komisyon çalışmalarında da haklı olarak merak edilen, sorulan sorulardan bir tanesiydi. Bizim, Tuz Gölü’nde 1’inci etap çalışmalarımız bitmiş durumda. Tuz Gölü depolama sahamız aktif olarak, fiili olarak çalışıyor ve mevcut depolama tesislerinden bir farkı da bize hakikaten çok ciddi esneklikler sağlaması. Kamuoyunda da sıklıkla gündeme de geldi, bunu şundan dolayı söylüyorum: İşte, doğal gaz depoları ne durumda, sisteme ne kadar gaz verebiliyor? O kadar ciddi bir kapasite sağladı ki bize Tuz Gölü -2017’de 350 milyon ve bugün itibarıyla da 1 milyar metreküpu de aşmış durumdayız- kış dönemi içerisinde birkaç defa doldurma ve boşaltma imkânı sağladı ve burada çok ciddi reaksiyonlar alabildik. Mesela, biz bunu normal, sıradan, eski doğal gaz havzalarında yapıyor olsaydık aynı reaksiyonu elde edemeyecektik. Birkaç gün içerisinde depoda ciddi bir şekilde kapasite artışı sağlayıp akabinde de burada sisteme gaz verme kabiliyetini artırmanın kolaylığını biz bu sene ciddi şekilde yaşamış olduk. 2023 yılı hedefimiz, kısmetse 5,4 milyar metreküp olmakla beraber, arkadaşlarımızın son... Yani çok sıcak bir bilgi ama bu noktada sizlerle paylaşmak önemli diye düşünüyorum. İnşallah, Tuz Gölü bölgesinde depolama kapasitemizi 15 milyar metreküplere kadar çıkaracağımız çok ciddi bir jeolojik çalışmanın müjdeli haberini sizlerle bugün paylaşmak istiyorum. Bu fevkalade önemli bir haber çünkü bu bizim için şu yönüyle de çok değerli: En azından bir altyapı oluşturmuştuk, Hirfanlı Barajı’ndan tatlı suyumuzu getirmiştik, bu tatlı suyla beraber tuz sahasında “cavern” üretmeye devam edebileceğimiz jeolojik anlamda çok zengin güzel bir yapıyı şu anda tespit etmiş durumdayız; çok sıcak bir haber.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Aynı teknikle değil mi?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN - Aynı teknikle ve dolayısıyla ilk yatırım maliyetlerini... Çünkü tuzlu suyu da Tuz Gölü’ne deşarj ediyoruz. Dolayısıyla, ikinci bir sabit yatırım yapmaksızın buradaki depolama kabiliyetimizi inşallah 15 milyarlı yani böyle iki haneli rakamlara

çıkarmış olacağız. Nasipse, sadece BOTAŞ yatırımlarıyla, ülkemizin toplamda minimum yüzde 20’lik depolama kapasitesini elde etmesini sağlamış olacağız. Bu, şu yönüyle de çok çok kıymetli: Özellikle bizim Karadeniz’de yapacağımız üretimlerle beraber mevsimsel dengelenmeyi... Yani Karadeniz’de doğal gazımızı ürettik ve o gün piyasaya satabileceğimiz miktarda tüketim yok. Özellikle ülkemizde yaz kış dengesizlikleri, mevsim farklılıkları nedeniyle, yaz periyodunda da depolayabileceğimiz böyle bir kapasitenin sunuluyor olması enerji güvenliğinde, aynı zamanda enerjinin ekonomisinde gücümüze güç katacak; bu yönüyle de bunu önemsiyor ve sizlerle de paylaşıyorum.

Yine, bir diğer ilk göz ağrımız Silivri Yer Altı Doğal Gaz Depolama Tesisi. Bu bizim ilk göz ağrımız ve ülkemizde ilk defa 2007 yılında faaliyete geçti Silivri Yer Altı Doğal Gaz Depolama Tesisimiz. Yani 1988’den bu tarafa doğal gazla tanışan ülkemizde 2007 yılına kadar depolamamız yoktu ve 2007 yılı itibarıyla sistemimize 1,6 milyar metreküp... Daha önce doğal gaz ürettiğimiz rezervuarı depolama alanı olarak kullanmaya başladığımız bir periyot. Bu, yıllar içerisinde yapmış olduğumuz çalışmalarla öncelikle 2,1 milyar metreküpe, bugün ise 3,2 milyar metreküpe kadar çıkarttığımız bir depolama kapasitesine erişti. Kısımse, hedefimiz, bu senenin sonunda 4,6 milyar metreküplük bir depolama kapasitesine erişmek; bununla beraber, günlük 14 milyon metreküple başlamış olduğumuz gaz verme kapasitemiz şu an 28 milyon metreküp, bir sonraki dönemde de -kısımse, inşallah- 75 milyon metreküpe çıkartmak şeklinde olacak. Bu, özellikle Güney Marmara ve Trakya bölgemizdeki yoğunlaşan sanayimiz için, yoğunlaşan nüfusumuz için sigorta mahiyetinde bir çalışma; inşallah, bununla alakalı da güzel haberleri yıl sonuna kadar sizlerle paylaşmış olacağız.

Tabii, burada, yine bir önceki üst komisyonda bahsettiğimiz çalışmalarda Ertuğrul Gazi gemimizin geleceğini, sisteme gireceğini söylemiştik; söylemekle kalmadık, şu an itibarıyla hizmette. 25 Haziran 2021’de yani üst komisyon sunumumuzdan yaklaşık üç ay sonra gemimiz hizmete girdi ve şu ana kadar da görevini kusursuz bir şekilde devam ettiriyor ve 2,1 milyar metreküplük gazlaştırma işlemini gerçekleştirdi. Alanında özellikle çevreye olan katkısı ve saygısı dolayısıyla tüm benzerlerinden bir adım önde. Bu yönüyle de özellikle ifade etmek istediğim teknik bir çalışma ve şu anda da tam kapasite çalışmaya devam ediyor. Bu gemimizin bize sağlayacağı temel faydalardan bir tanesi tabii ki güney bölgelerimizde özellikle doğu kaynaklarından kaynaklı eksik arz olduğu dönemlerde sisteme Akdeniz’den hizmet verecek ama herhangi bir şekilde batı bölgelerinde yaşanmakta olan bir problem söz konusu olduğunda Saros bölgesinde de Aliğa bölgesinde de sisteme gaz verebilecek şekilde donatılmış durumda. Şöyle bir ifade, belki canlanması açısından ifade edeyim: Bu gemimizin kapasitesi 110 milyon metreküp doğal gaz depolamaya elverişli. Aslında bizim Akdeniz Bölgesi’nde sadece gemimizin depoladığı gazla belki bir haftayı bulan gaz tedarikini sağlamamız -özellikle kış periyodundan bahsediyorum, tüketimin çok yoğun olduğu periyottan bahsediyorum- mümkün. Aynı zamanda mesela bu bizim açımızdan, Tuz Gölü’nde oluşturduğumuz, her biri Eyfel Kulesi yüksekliğindeki “cavern”lerimizi dikkate alırsak... Bizim mesela Tuz Gölü’ndeki “cavern”lerimizin içine 65 Galata Kulesi sığabiliyor hacimsel olarak. Yani yerin 1.500 metre altına inşa ettiğimiz o “cavern”lerde 65 tane Galata Kulesi büyüklüğünde bir hacim oluşturmuş durumdayız. Mesela, bu gemimiz de o bir kavernden daha fazla doğal gaz depolama kabiliyetine sahip. Burada neyi kullanıyoruz? Sıvılaştırmanın getirdiği avantajı kullanıyoruz.

Evet, burada tabii, yine, az önce de ifade ettim, Karadeniz gazıyla alakalı beklentilerimiz çok büyük, ülkemiz açısından da hakikaten hepimizin umudu. Yani inşallah Karadeniz gazımız devreye girecek 2023 yılında. BOTAŞ olarak gazımız devreye girdiğinde bizim de sistemsel olarak hazır olmamız icap ediyor. Bununla alakalı tüm altyapı çalışmalarını planladık, yatırımlarımıza başladık. Kısımse olursa 6 Kasım itibarıyla biz burada altyapılarımızı tamamlayıp doğal gazı alabilecek hâle gelmiş olacağız. Dolayısıyla, ilk müjdeyle beraber, gazın karaya ulaşmasıyla beraber inşallah ulusal

“network”ümüze de doğal gazımızı taşımış olacağız. Bununla alakalı hem “receiving” terminal ölçüm sistemlerinin kurulması, boru hatlarının döşenmesiyle alakalı faaliyetlerimizi sürdüreceğiz. Nihai anlamda burada tabii, bizim altyapımız yaklaşık 50 milyon metreküp günlük kapasite. Bu ne demek? Yani 18 ila 20 milyar metreküp yıllık bir kapasiteyi taşıyabileceğimiz altyapı oluşturuyoruz demek. Bununla da alakalı olarak yaklaşık 211 kilometre uzunluğunda, Adapazarı’na kadar olan ikinci faz çalışmalarımızla da alakalı detaylı mühendisliklerimizi bitirdik; Türkiye Petrollerimiz karaya 40 milyonu getirdiği gün taşıyabilecek pozisyona gelmiş olacağız inşallah.

Burada uluslararası projelerimize de değinmeden geçemeyeceğim. Tabii, burada hepimizin gurur kaynağı TANAP projesi. Sadece ülkemizin değil, Avrupa’nın da enerji güvenliğinde son derece kritik bir anlam taşıyor ve bugünkü kapasitesi yılda 16 milyar metreküplük bir doğal gaz taşıma kapasitesidir. Bunun 6 milyar metreküpünü Türkiye olarak biz kullanıyoruz, 10 milyar metreküpünü de yapılan uluslararası anlaşmalarla Avrupa ülkeleri kullanıyor ve burada tabii nihai tüketicilere -İtalya, Arnavutluk, Bulgaristan, Yunanistan gibi- buradaki 10 milyar metreküplük kapasitenin dağılımı söz konusu.

Bugüne kadar, hamdolsun, sorunsuz bir şekilde çalışmamız devam ediyor ve burada sadece bizim kullandığımız miktar, projenin başladığı günden itibaren 17,1 milyar metreküp. Biraz kademeli artış söz konusuydu, geçmiş yıldan itibaren de tam kapasiteye erişti. Malumunuz, özellikle son dönemde Avrupa’nın talepleri doğal gaza yönelik olarak oldukça arttı. Bizden de TANAP’ın kapasitesinin artırılmasıyla alakalı talepler de geliyor ve biz burada diğer hissedarlarla beraber bu konuya olumlu da bakıyoruz. İnşallah, kısa süre içerisinde buradaki taşıma kapasitesini ilave yapacağımız kompresör yatırımlarıyla yaklaşık 2 kat artıracak, inşallah, ülkemizin de istifade edeceği miktarı en az o kadar artıracak çalışmalara start verdik. Bununla alakalı detaylı mühendislik çalışmaları şu anda başlamış durumda. İnşallah, kısa sürede de bu çalışmaları tamamlayıp hem ülkemize hem de Avrupa’ya hizmet edecek bu sistemi devreye almış olacağız.

Avrupa kısmında çalışmalar Türkiye’den bir miktar daha geç tamamlandı. TAP’ın da tamamlanmasıyla beraber bugün itibarıyla Avrupa tarafına sevk ettiğimiz miktar 13 milyar metreküpe yaklaşmış durumda ve şu an için Avrupa’nın arz güvenliğini de... Bunu her uluslararası oturumda bütün Avrupa Birliği ülkeleri de takdirle ifade ediyorlar; hakikaten çok büyük bir işlevi var.

Yine, TürkAkım Projesi’ne de burada değinmekte fayda görüyorum. Tabii, bizim emektarımız dediğim, 1988’den itibaren devrede olan batı hattıyla alakalı çalışmalar malumunuz ama biz, o hat dikkate alındığında, hattın en uç noktasındaydık ve yaklaşık 42 milyon metreküp günlük taşıma kapasitesi vardı. Özellikle kış periyodunda, özellikle Ukrayna ile Rusya arasında iletim bedellerinin ödenmesi, ödenmemesi, fiyat tarifelerindeki anlaşmazlıklar, Avrupa’da çetin geçen kış şartları nedeniyle kış periyodunda, en çok ihtiyaç duyduğumuz günlerde bu bahsettiğimiz miktarı almakta güçlük çekiyor idik ve gaz kesintisiyle alakalı sıkıntılar sürekli olarak gündemdedi. 2 hat olarak inşa edilen TürkAkım çalışmasında, hatlardan 1 tanesi tamamen ülkemize hizmet etmekte ve 14 milyar metreküplük eski batı hattının ikamesi olarak 15,75 milyar metreküplük bir kapasiteyle ülkemize hizmet ediyor. Diğer ikinci hattımız ise tamamen Avrupa’ya dönük olarak inşa edilmiş durumda ve buradaki çalışmalarda da -yine, işletmeciliğinde BOTAŞ olarak biz de varız- Avrupa’ya taşınan 15,75 milyar metreküplük bir doğal gazdan bahsediyoruz. Bugüne kadar ülkemizde son bir, bir buçuk yıllık bir süreç içerisinde 19,4 milyar metreküplük bir doğal gaz alımı gerçekleştirdik; Avrupa’ya transfer edilen miktar ise 23 milyar metreküp düzeyindedir. Ama yani tekrar ifade etmekte fayda var, özellikle bu malum savaşın olduğu günden itibaren eğer enerji güvenliğimizde bir problem yaşamıyorsak bu projenin katkısı çok büyük.

Çünkü -belki ilerleyen sunumlarda da dünyada enerjide neler olduğu başlığında da çok kısa temas edeceğim- Ukrayna'nın toplam taşıma kapasitesinin yüzde 30'u şu anda devre dışı yani buradan biz de nasıplenebilirdik. Dolayısıyla burada bizim ilk istasyon olmamızın oldukça büyük faydası var.

Doğal gaz alım miktarları her zaman kamuoyunda merak edilen konulardan bir tanesi. Burada tabii temel bir hedefimiz var. En büyük tedarikçimizin...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Genel Müdürüm, kaç slayt sunumunuz?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Vallahi slayttan bağımsız çalıştım Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Öyle mi? Yani slayttan bağımsız çalıştığınıza göre ucu açık demek ki.

Evet, yarım saat oldu Sayın Genel Müdür.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Şu anda son sayfada değiliz Değerli Başkanım. Neredeyse bitmek üzere diyebiliriz, üçte 2'si bitmiş.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Az kalmış efendim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, buyurun.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Şimdi, burada temel pozisyonumuz şu: En büyük tedarikçiden alacağımız miktarı yüzde 25 düzeyine getirinceye kadar altyapı çalışmalarımız, kaynak çeşitlendirme çalışmalarımız devam edecek. Bununla alakalı çok ciddi bir mesafe katettiğimizi ifade edebilirim. Bundan belki on sene öncesine gittiğimizde - on seneye bile gitmemize çok gerek yok ama yani altı, yedi sene öncesinde bile- tek kaynaktan yüzde 50'nin üzerinde hatta yüzde 55-56'lardaydı tedarik miktarımız. Bugün geldiğimiz noktada rekorlar kıran bir tüketime rağmen -Türkiye'de tabii inanılmaz bir tüketim yaşadık özellikle bir önceki yıl- bu tüketim rekorları kırılıyor olmasına rağmen en yüksek kaynaktan tedarik ettiğimiz miktar yüzde 42 olarak gerçekleşti. Şu anda ilk beş ayda yine inanılmaz bir tüketim var ve bu tüketime rağmen yüzde 40'ın altında, yüzde 38'lerde kalıyoruz ama bizim ülke olarak stratejik hedefimiz özellikle kendi kaynağımızın da devreye girmesiyle beraber biz burada yüzde 25'i aşmayan bir portföy oluşturmayı hedefliyoruz.

Burada Azerbaycan'ın payı dikkat çekicidir, İran'ın payı dikkat çekicidir; bu, son dönemde devreye almış olduğumuz TANAP projesinin getirdiği bir durum ama özellikle Bakü-Tiflis-Erzurum hattında da kapasite kullanım oranı yine artacak yani bu tarafta AGSC konsorsiyumu tarafından Hazar tarafında yapılacak yeni yatırımlarla beraber Azerbaycan'ın buradaki payının yüzde 20'leri bulacağını ve aşacağını da inşallah görmüş olacağız. Bu da tabii, Cezayir'le yapmış olduğumuz LNG anlaşmasının getirdiği bir sonuçtur; son derece kıymetli bir anlaşma, yüzde 11 düzeyinde. Ve genel anlamda dünyada Trinidad Tobago dâhil, Angola dâhil, Amerika Birleşik Devletleri dâhil, Katar dâhil 10'u aşan ülkeden de yüzde 12 düzeyinde LNG tedarik etmiş durumdayız.

Burada LNG miktarında hakikaten inanılmaz bir değişiklik yaşanıyor ve bu tamamen fırsatlara açık olmamızı sağlayan altyapımızın sonucudur. Geçmiş dönemde bu rakamlar 6-7 milyar metreküp düzeylerinden bu noktalara geldi. Bu bize uluslararası yapmış olduğumuz tüm alışverişlerde büyük kolaylıklar sağlıyor. Ve tüketime de dikkat ederseniz 60 milyar metreküp düzeyinde gerçekleşti geçtiğimiz yıl. Bugüne kadar bu rakama en yakın tüketim 2017 yılındadır, o da 54 milyar metreküp düzeyindedir ve burada pandemiden kurtuluş yılı olarak 2021 yılında kuraklığın da tesiriyle rekor kıran bir tüketim gerçekleşmiş durumda.

Burada tabii, sizlerle yine paylaşmak noktasında doğru bulduğum verilerden bir tanesidir. Özellikle, yani biz 3 kategoride tüketimi değerlendiriyoruz; bunlardan bir tanesi elektrik, diğeri konut, diğeri de sanayi başlıdır. Ve 2021 yılına geldiğimizde, elektrik tarafında 21,7 milyar metreküplük bir tüketim gerçekleşti. Dikkat ederseniz, bir önceki yıl gerçekleşme 13,8 milyar metreküptü ve burada yani yüzde 60'ları aşan bir rekor tüketim gerçekleşti. Buradaki kök sebepse yenilenebilir enerji yatırımlarına rağmen hidroelektrik kaynaklarda son yıllarda yaşanmış olan kuraklığın ciddi tesiri var. Diğer bir faktör de kömür fiyatlarında yaşanan çok ciddi artışlar burada doğal gaz tüketiminde büyük bir artış beraberinde getirdi. Sanayi tüketimimizde yüzde 13'lük bir artış görüyoruz, yine konut tüketimimizde de yüzde 9'luk bir artış söz konusu.

Tabii, bunları yaşarken bir taraftan da dünyayla da entegreyiz, dünyadan da kopuk yaşamadık. Gerçekten son iki yıl enerji sektörünün tarihinde görmemiş olduğu yıllar. O kadar enteresan problemlerle karşı karşıya kaldık ki hatta biz buna sektörde “kusursuz fırtına” diyoruz enerji tarafında. Siber saldırıları her dönem yaşayabiliriz, bunları bir kenara bırakıyorum ama hem kuzey yarım kürede hem güney yarım kürede yaklaşık son yüzyılın en kurak dönemini yaşadık ve bu tabii... Brezilya bile bizim doğal gaz piyasasındaki fiyatların oluşumuna etki ediyor. Artık dünya tamamen entegre olmuş durumda. Japonya'nın tüketimi, işte Çin'de gerçekleşen tüketim artışları, bunların tamamı tüm uluslararası piyasada, buradaki fiyatlamayı ve doğal gaz tedarikini belirleyici unsurlar.

Özellikle, burada, aşırı soğuk yani meteorolojik koşullardan kaynaklı kutucuklarımızı yeşil olarak gösterdik. İspanya'da geçtiğimiz kış yine inanılmaz soğuk geçti ve soğuklarda çok sayıda vatandaş hayatını kaybetti. Özellikle Japonya'da son yılların en soğuk dönemiydi, 50'nin üzerinde Japon vatandaş hayatını kaybetti. Kaliforniya'da dehşet bir kuraklık var -dediğim gibi- Brezilya'da son yüzyılın en şiddetli kuraklığı var. Niye Brezilya diyorum? Çünkü dünyanın en yüksek hidrolik kapasite kullanma gücüne sahip ülkesi dolayısıyla direkt doğal gaz fiyatlarına etki eden bir çekişi var. Ülkemiz, Türkiye hakeza son kırk yılın en kurak dönemini yaşadı.

Bununla beraber, tabii, özellikle, Avrupa'da üretim merkezlerinde yaşanan kısıtlamalar var ve burada pandeminin etkisinin ve doğal gaz fiyatlarına yansımalarının getirdiği yatırım süreçlerinde ciddi aksamalar oldu ve bu aksamalar maalesef bizim, kendi tedarikçi olduğumuz ülkelerde de ciddi sorunlara yol açtı. Özellikle Cezayir'de, İran'da hatta Rusya'da da diyebilirim, bizim tedarikçi olduğumuz ülkelerde de problemler oldu, diğer anlamda büyük üreticilerin de -Avustralya dâhil- ciddi sıkıntılar yaşamasına ve dünya tedarik kanallarının da sorunlar yaşamasına sebebiyet verdi. Panama'daki kanalda yaşanan problem yine LNG transferlerinde ciddi sorunlara yol açtı. Bunların tamamının etkilerini hep birlikte yaşadık. Özellikle güncel anlamda Rusya-Ukrayna krizinin yol açtığı bir problem olarak temas etmekte fayda var. Ukrayna'dan geçen ana iletim hatlarından yüzde 30'luk bir kısmı şu anda kapatılmış durumda Rusya tarafından. Dolayısıyla Avrupa'ya sevk edilen miktarda çok ciddi düşüşler söz konusu oldu, yüzde 11'i bulan düşüşler söz konusu. Burada tabii temelde dost olmayan ülkelerle ruble bazlı ödemeyi zorunlu koymasının getirdiği bir politikanın da sonucuydu bu.

Özellikle, geçtiğimiz yıl sevk edilen, üretilen doğal gaz miktarındaki düşüşler... Ki bunun da kök sebebini az önce söyledim, pandemi nedeniyle yatırımlar tamamlanamadı, bakımlar, planlı bakımlar gerçekleştirilemedi ve Avrupa tarafında doğal gaz depoları tarihinde ilk kez yüzde 70 düzeyinde bir dolulukla kışa girdi. Bugünkü doluluk oranları yüzde 30'un da altında ve bu tarafta bunun da sonuçları, bizim hep beraber karşı karşıya kaldığımız yüksek doğal gaz fiyatları oldu. Ve -dediğim gibi- ruble meselesi özellikle Avrupa ülkelerinin tedarikinde ciddi sıkıntı oluşturdu. Avrupa için çok önemli bir

üretim kaynağı Hollanda Gröningen sahası... Hollanda bu sahayı kaybetmek üzere ve dolayısıyla Avrupa'nın üretiminde çok ciddi bir kayıp. Tabii bunların hepsi ülkelerin doğal gaz tedarikini güçleştiren faktörler.

Bir taraftan tabii iyi olaylar da var. İşte Avrupa şu anda yeni bir karar aldı. Size benim az önce ifade ettiğim, işte yıllık gazlaştırma kapasitemizi yapmış olduğumuz altyapılarla 34 milyon metreküpten 133 milyona, akabinde de 155 milyonlara inşallah çıkaracağız. Avrupa şu anda, özellikle bu yaşanan krizden sonra 10 tane yeni doğal gaz terminali yapma kararı aldı. Yani bizim yaklaşık beş sene önce gerçekleştirdiğimiz bu hamle Avrupa tarafından şu anda gündeme alınmış durumda, hem FSRU yatırımları hem de sabit tesisler anlamında 10 tane projeyi hayata geçirmeye çalışıyor.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Ne zaman biter Sayın Genel Müdürlük?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Bu LNG yatırımlarını kastediyorsanız, bu LNG yatırımları yaklaşık dört, beş senelik projeler ve burada özellikle...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Son beş dakikanız.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Peki.

Tabii Brent'te yaşanan artışlar yüzde 126'yı buldu. Yıla 53 dolarla girmiştik 2021'de, bugün 120 dolarları geçti ve maalesef geleceğe dönük projeksiyonlar iyi sonuçlar vermiyor. Belki bu süreçte arz güvenliği anlamında bir katkı sunacak iyi bir haber, Fukuşima'daki nükleer santral yaklaşık on yıldır kapalıydı, tüm eksikliklerini giderdiler, Japonya bunu devreye alacak. Bu, bir noktada belki bir fayda sağlayacak.

Özellikle Pakistan ve Hindistan tarafında çok ciddi arz problemleri var. 40 bini aşkın sanayi işletmesinin bu ay itibarıyla kapanması gibi bir durum söz konusu enerji tedarik edilemediği için. Enerji fiyatlarındaki dramı hep beraber yaşadık, yaşamaya devam ediyoruz. Yıla yaklaşık 120, 130 dolarlarla başlamıştık enerji fiyatlarında. Ortalama 1.400 dolarları bulduk 2021'de. Maalesef savaşın başladığı günlerde 4 bin dolarları da gördü. Bunlar bin metreküp fiyatlarıdır. Ve mesela bizim konutlara sattığımız mesela doğal gaz fiyatımız yaklaşık 170 dolar mertebesinde.

Ve burada özellikle petrol tarafındaki rakamları da çubuklar hâlinde göstermeye çalıştık. Her ne kadar projeksiyonlarda düşüş eğilimi olsa bile böyle bir düşüşü şahsen çok beklemiyoruz özellikle bu iki senelik periyotta.

Karbon fiyatlarında inanılmaz artış var. Kömür fiyatları hakeza 43 dolarlardan 250 dolarlara çıktı, bugün ise 330 dolarlar mertebesinde. 8 katı bulan artışlar var. Bunların tamamı elektrik sektöründe maalesef ciddi fiyat artışlarına sebebiyet veriyor.

Avrupa başkentlerinde doğal gaz fiyat karşılaştırmalarını geçtiğimiz yıl da verdim bu sene de verdim, büyük ölçüde inanılmaz farklılıklar var. Fiyatı bize en yakın olan Sofya'da bile bizim fiyatlarımızın yaklaşık 4 kat daha üzerinde. Asgari ücretle de mukayese ediyoruz. Asgari ücretle de mukayese ettiğimizde yine aşağı yukarı bizim yarımız kadar -hatta bizimki 900 metreküp civarında-Bulgaristan'da 300 metreküp düzeyinde gaz alınabiliyor. Euro bazlı değerlendirdiğimizde çok daha stabil görüyorsunuz ama özellikle son periyotta mart ayından itibaren Avrupa ülkelerinde de tüketicilerin desteklenmesiyle alakalı çalışmalar başladı. Yani burada da onu bu kırılımlardan görmemiz mümkün.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Toparlayalım Sayın Genel Müdürlük.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Evet, bu tarafta, özellikle bir üst komisyonda yapmış olduğumuz sunumda yapacağız demiştik, tamamladık. Türkiye'mizin ilk millî SCADA'sı devrede. Hem doğal gaz hem de petrol boru hatlarında kullanımını açtık, sözümüzde durduk, geçtiğimiz sene itibarıyla 2021 Ekim ayında devreye aldık.

Boru hatları güvenliği projemizi tamamladık. Tabii, bunun bize inanılmaz bir katkısı oldu, 300'leri bulan hırsızlık ve kaçakçılık sayısı 2021 yılı itibarıyla sıfır olarak gerçekleşti. Bu, bizim fiber optik algılama sistemi ve boru hatları güvenliği projesinin meyveleridir. Bu, Savunma Sanayii Başkanlığı, ASELSAN ve HAVELSAN'la yapmış olduğumuz iş birliği neticesinde geliştirmiş olduğumuz bir çalışma. İnşallah, bunu tüm doğal gaz hatlarımız için de güvenlik çerçevesinde yaygınlaştıracacağız. Son iki yılda yani genel olarak hırsızlığa teşebbüs edenler, bu sistemin olduğunu bilenler zaten vazgeçmiş durumda ama bilmeyenler de yakalanarak öğreniyorlar. Şu ana kadar da 12 adet hırsızlık vakasını yakalamış durumdayız.

Yerli üretim çalışmalarımızı başarıyla tamamladık, yapacağız demiştik, onu da bitirdik. Yine, Türkiye Taşkömürü Kurumuyla yapmış olduğumuz protokolle “BOTAŞ Exproof Motor” ismini verdiğimiz, kısaca “BEM” dediğimiz ve tüm petrol ve doğal gaz hatlarında patlamazlık yani alev almazlık özelliğine sahip motorumuzun imalatını gerçekleştirdik, şu anda tüm petrol sistemlerimizde kullanıyoruz. Patentini aldığımız yerli bir ürünümüz oldu, tamamen kendi arkadaşlarımız gerçekleştirdi.

Yine, kamuda ilham veren projelerde finale kalmış çalışmalarımızdan bir tanesi “Bak bu harika!” dediğimiz “Gost” dediğimiz, bireysel öneri sistemi. Bu sistemle birlikte sadece bu yıl itibarıyla 500'ün üzerinde öneri aldık. Temel hedefimiz, inşallah bu rakamı üçe katlayacak şekilde hatta her personelimizin en az bir önerisinin olduğu bir sistemi kurmak. Ve burada süreç iyileştirmeye dönük yüzde 35 öneri geldi, kurumsal sürdürülebilirlikle ilgili yüzde 42 ve diğer başlıklar var, bunlar da oldukça değerli. Millet Meclisimizin de konuyla ilgili birimi bu konuda bizimle ortak bir çalışma yaptı. Çalışmanın inşallah Türkiye Büyük Millet Meclisinde de uygulanmasına dönük bir toplantı da onlarla gerçekleştirdik.

Yine çok kıymet verdiğimiz, çok önem verdiğimiz bir çalışma, KOVAN Projesi. Ülkemizin millî ERP projesi, bunu son derece önemsiyoruz, stratejik bir proje olarak inşallah hayata geçiyor. İnşallah 2022 yılı içerisinde 2 modülünü devreye alacağız, burada yine HAVELSAN'la iş birliği yaparak, Savunma Sanayii Başkanlığı koordinesinde gerçekleştiriyoruz. Tüm dünyaya verebileceğimiz bir millî ürün olacak. Şu ana kadar hem kamu kuruluşlarında hem de özel sektörde... Yani alternatif olmayan maalesef bağımlılığımızın olduğu bir alan, bu nedenle bu çalışma son derece kıymetli, inşallah bunu da süresi içerisinde bitirmeyi hedefliyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki...

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Sürdürülebilirlikle alakalı çalışmalarımız var, bu tarafı biraz hızlı geçeceğim. Başkanım...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Artık toparlayalım.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Peki...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet, bayağı oldu Sayın Genel Müdürüm, bir saat oldu.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Yani inşallah bu ayın sonunda...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Önemli bir konu olduğu için, evet.

Soru-cevap kısmında da daha detaylı açıklama yaparsınız.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Aynen öyle.

Silivri'deki 4 megavatı aşkın bir güce sahip olan RES'imizi devreye alacağız. İnşallah RES'imizin açılışını -komisyonumuzu hep beraber genişleme projesiyle de birleştirerek, alt komisyonumuza da sözüm vardı- birlikte gerçekleştireceğiz.

Karbon ayak izi çalışmasında önemli bir mesafe katettik. Ağaçlandırma çalışmalarımız zaten yakinen takip ediliyor.

Liselerle, üniversitelerle inanılmaz bir iş birliği yapıyoruz. Bu noktada özellikle dezenfektan üretimi dâhil, tekstil sektöründe çalışan, faaliyet gösteren meslek liselerimizle, yine enerji sektöründe faaliyet gösteren liselerimizle çalışıyoruz. Liselerimizle, Türkiye'nin enerji verimliliği politikaları dâhil, özellikle geleceğimizin güvencesi oldukları için de onlarla bu tür paylaşımları yapıyoruz; 2 binin üzerinde öğrencimizle, üniversitelerimizle buluştuk, onları da bilgilendiriyoruz.

Son olarak uluslararası ödüllerimize de kısaca temas etmek isterim. Son iki yılda -yani burada biyoçeşitlilik dâhil, kurumsal verimlilik, sürdürülebilirlik dâhil, en son olarak insan kaynakları alanında da yine Amerika'da gerçekleştirilen bir yarışmada bronz ödül almak, onu da dâhil ediyorum- 22 tane almış olduğumuz ödül oldu, bunların tamamı uluslararası ödüller. Bu gururu da ülkemize yaşattık, inşallah gerisi de devamı gelecek diyorum.

Saygılarımla arz ediyorum Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Şimdi, önerilerin görüşmelerine başlıyoruz. Kurumun 2019 Yılı Alt Komisyon Raporu'nda 1, 2020 Yılı Alt Komisyon Raporu'nda 1 öneri bulunmaktadır. 2019 ve 2020 yıllarının 1 no.lu önerileri benzer mahiyette olduğundan birlikte görüşeceğiz.

Daha güncel olan 2020 yılı önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri:

Kapsam Dışı Personel Yönetmeliği'nin kuruluş ihtiyaçlarına cevap verir hâle getirilmesi amacıyla LNG ve FSRU ile doğal gaz arz güvenliğinin en önemli faaliyeti olan doğal gaz yer altı depolama tesislerinin işletmeciliği gibi faaliyetleri dikkate alınarak kuruluşun gelecek vizyonu ve stratejik hedeflerine ulaşmasında en önemli vazifeyi üstlenen nitelikli insan kaynağı için büyük önem arz etmesi sebebiyle değişen iş süreçlerine uygun yeni bir kapsam dışı personel yönetmeliği hazırlanması önerilir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Yanıt için buyurun Sayın Genel Müdürüm.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Bir cevabımız var zaten, sizlere de arz ettiğimiz ama birkaç bilgiyi de paylaşmak istiyorum Komisyonumuzla: Bulguda da tespit edildiği üzere Anayasa'nın 128'inci maddesi ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname doğrultusunda personelin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ile diğer özlük işlerinin düzenlenmesi için kanuni bir düzenlemeye ihtiyacımız var. Bununla birlikte BOTAŞ'ın gelecek perspektifi ve organizasyonel ihtiyaçları doğrultusunda kuruluşumuz Kapsam Dışı Personel Yönetmeliği'nin revizyonuna yönelik çalışmaları tamamlamış olup ilgili kamu kurumlarının uygun görüşlerinin alınması süreci hâlihazırda devam etmekte. Biz, Bakanlığımıza bununla alakalı çalışmamızı sunduk. Sizlerin huzurunda özellikle Sayıştay ekibine hassaten teşekkür ediyorum; bizim bazen koştuktan etrafımıza bakmayı unuttuğumuz dönemler oluyor. Biz bununla alakalı, 3 defa ihtiyaçlarımızı içeren düzenlemelerle alakalı talepte bulunduk fakat bununla alakalı, maalesef, nihayete ermesiyle alakalı muvaffak olamadık. Kendilerinin de bizi uyarmalarıyla...

Özellikle yani şurada temas etmemizde fayda var; hakikaten BOTAŞ'ın özellikle son yıllarda fonksiyonelliği tamamen değişti -biraz önce ifade ettim- ilk aşamada tamamen petrol taşımacılığına dönük, petrol odaklı bir kurumken şu anda doğal gazla dönük faaliyetleri daha ön plana çıkan ve alanında da Avrupa dâhil, dünyada da çok benzer nitelikte faaliyet göstermeyen bir iş kolundayız ve bu süreç, arkadaşlarımızın gerçekten oldukça fedakarlıklar üzerine kurulu vaziyette yürütmesiyle ilgili bir başarıdır bu. Yani bu tarafta, bizim açımızdan, özellikle nitelikli personel alımıyla alakalı... Şimdi, FSRU işletmeciliğini üstlendik, FSRU işletmeciliği ya da işte bir Tuz Gölü bölgesinde yapılacak depolama faaliyetleri, bu kapsamda yapılacak iş ve işlemlerin pek çoğu faaliyet alanımıza yeni girmiş işler, dolayısıyla bu alanda nitelikli istihdamın yapılması son derece önemli.

Şu konuda da tüm değerli Komisyon üyelerimiz de hani müsterih olsunlar, almış olduğumuz tüm personel KPSS sınavıyla alınıyor ve bu alım süreçlerinin tamamında çok hassas ve dikkatli davranıyoruz. Kişilik envanterleri birkaç tane üniversitemizle iş birliği yaparak tamamen video kayıtlarıyla beraber gerçekleştiriliyor; oldukça hassas bir çalışma sürdürüyoruz ama bizim şu anda mevcut olduğumuz yönetmelikle alanında uzman, mühendis ya da diğer branşlardaki kişileri istihdam edemiyoruz; bu çok temel bir ihtiyacımız. Bunu da yani sizlerle paylaşmayı özellikle arzu ediyorum, diğer bir ihtiyaç da şu: Şimdi, 7/24 faaliyet göstermeniz gereken bir iş kolundasınız; mühendis dâhil, teknik personelimize de -teknisyenler hariç- fazla mesai ödeyemiyoruz yani bu tarafta, özellikle Kapsam Dışı Personel Yönetmeliği'nin elimizi kolumuzu bağladığı alanlardan bir tanesi bu. Özellikle, başarıyı ödüllendirmekte güçlük çekiyoruz.

Bir diğer faktör, mesela, disiplin işlemleriyle alakalı. Ya, hakikaten sizin kendi çalıştığınız işletme olsa bazı... Yani elin beş parmağı da bir değil; hakikaten iş yeri huzurunu bozan, maalesef çok farklı sıkıntılara yol açan arkadaşlarımız da olmuyor mu? Oluyor, bu da son derece doğal; 2.884 personelimiz var ama 1 kişi ama 2 kişi, disiplinler hiçbir işlem yapamıyoruz, idare mahkemelerinde bu işlemler geri çevrildiği için bu noktada maalesef hiçbir cezalandırma işlemi de yapamıyoruz. Ödüllendirme noktasında da ciddi sıkıntılarımız var.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – En temel problemimiz de şu: Ücretlendirme. Kuruluşumuzda çalışan 1.334 kapsam dışı personelimiz var. Bu personellerimiz daire başkanı, müdürler, başkan yardımcıları kadrosundaki arkadaşlarımız, uzman ve mühendisler. Bu 1.300'ü aşkın personelimizin yüzde 52'si aynı ücreti alıyor. Ve bu aldığı ücretler de... Ben uluslararası alanda bir "Benchmark" yaptırıp ama burada bunu telaffuz etmem doğru değil.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Genel Müdürüm, yazılı olarak bunları da detaylı olarak Komisyon üyelerimizi verelim, tamam mı.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – İnşallah.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, peki. Teşekkür ediyorum.

Süreci hızlandıralım, oradaki eksikliklerle ilgili olarak sizin eksik gördüğünüz...

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Şu anda Bakanlığımız...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – ...yani çalışan personelin motivasyonunu arttıracak hususları dikkate alarak süreçleri hızlandıralım. Bakanlıkla diyalog hâlinde, koordinasyon hâlinde, eş güdüm hâlinde çalışarak onları giderelim.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – İnşallah. Bakanlığımızın uhdesinde devam ediyor, inşallah, nihayete erecek.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, teşekkür ediyorum.

Evet, öneri üzerine söz almak isteyen üyemiz var.

Sayın Sertel, buyurun.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Evet, öncelikle hoş geldiniz Sayın Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcıları, BOTAŞ çalışanları.

Burada, Sayıştayın size ışık tuttuğu ve gerçek anlamda BOTAŞ'ın yetenekli ve nitelikli personelinin gerekli ücreti alamaması nedeniyle kalifiye personelin BOTAŞ'la buluşamadığı gerçeğini de ortaya koyan yani sizin de dile getirdiğiniz gibi o 2.884 personelin yüzde 50'sinin aynı ücreti aldığı, birçok kamu kurum ve kuruluşunda da gerçek anlamda ücrete kavuşamadığı için kamudan ayrılan ya da kamuya girmeyen yetenekli ve nitelikli personel olduğunu, özel sektörle yapılan kıyaslamada kamuda kalan, az kalan maaş nedeniyle de sıkıntılar olduğunu hepimiz biliyoruz ve bunun da yasal düzenlemeyle düzenlenmesinin yararının altını biz de çiziyoruz. Ama ne yazık ki bu, Anayasa'nın 128'inci maddesi ve 233 sayılı KHK doğrultusunda bu personelin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları, yükümlülükleri, aylık ödenekleri, maaşları bütün özlük işlerinin düzenlenmesine ilişkin kanun teklifi dahi Meclise getirilmedi yani bırakın hazırlanıp sunulmayı, bu da yapılmadı. Bunun yol açtığı sonuçlar var tabii ki; örneğin, PTT'de denetlerken o, kendi maaşlarının yetersizliğini örtmek için daire başkanlarına, genel müdür yardımcılara, yönetim kurulu üyelerine fiş toplayan, o fiş karşılığı da işte para ödeyerek onların maaşlarını telafi etmeye çalışan bir zihniyet hortlamıştı. O zaman işte balık yemeği fişi, köfte fişi, elbise fişi falan KİT Komisyonuna gelmişti ki bunlar gerçekten bizi üzen ve insan onurunu da rencide eden yani ücretini yükseltmek için insanları birtakım yollara sevk eden bir anlayıştı, bunu doğru bulmadığımızı ifade etmiştik.

Ancak BOTAŞ'ta bizim dikkatimizi çeken bir husus var, bu bulgu da BOTAŞ'ta ödül yönergesi. Siz de bahsediyorsunuz ödüllendirmeden ama burada Sayıştay "Bu, tamamen amacının dışına çıkmış, amacı dışında bir ödül yönergeniz var." diyor sizin için, BOTAŞ için. Sayıştayın tespitlerini ben okudum, okudukça hayrete düştüm yani bu kadar da olur mu, böyle bir şey olur mu diye insan kendi kendine soru soruyor ve yanıtlayamıyor. "Başarılı personeline maddi ödül, diğer personele manevi ödül, başarı belgesi" diye bir anlayış var. Burada, yönerge, daire başkanlarının, müdürlerin, mühendislerin, uzmanların ek gelir kapısı hâline dönüştürülürken ne yazık ki işçi statüsündeki personeline maaş ya da katkı herhangi bir ücret verilmiyor, ellerine kâğıt veriliyor "Başarılısınız siz, tebrik ederiz sizi, alın bu kâğıtları çerçevelettirin, evinizin duvarına asın." deniliyor. Yani bunu gerçekten bir kez daha değerlendirmek lazım.

Siz, ödül yönetmeliğinde bir yol bulmuşsunuz, o yol da Sayıştayın sayfalarına yansımış, 39'uncu sayfada "Genel Müdürlük makamının 25 Aralık 2020 ve 843 sayılı Olur'uyla başarılı görülen 171 kişiye maddi ödül, 143 kişiye de başarı belgesi verildiği tespit edilmiştir." diyor. "Bu karara göre maddi ödül tutarları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir." diyor. Daire Başkanı, Daire Başkan Vekili, Müdür; maddi ödül alan sayısı 4 kişi, kişi başına maddi ödül tutarı 12.351 lira, toplam maddi ödül 49.404 lira. Müdür -bir kişi- maddi ödül almış, 11.697 lira. Daire başkanı, daire başkan vekili; -iki kişi- maddi ödül 9.263 lira, toplamda 18.526 lira. Sonra, daire başkanı, daire başkan vekili, bölge müdürü; 19 kişi maddi ödül almış, 6.175 lira, toplam 117.375 lira. Daire başkan yardımcısı, müdür, başmühendis, müdür, 4 kişi, 5.839 lira maddi ödül, toplam 23.358 lira. Başmühendis, uzman yardımcısı, 130 kişi maddi ödülle ödüllendirilmiş 3.087 liralara dağıtmışsınız, onun da toplam tutarı 401.401 lira. Avukat, mühendis 1 kişi, 1 kişi de Kamu İhale Kurumu personeli, bir de fotoğraf sanatçısını ödüllendirmişsiniz, 9 kişi, 2.943 liradan 26.491 lira. Müdür ve uzman 2 kişi, 2.919 liradan, 5.839 lira. Toplamda 654.036 lirayı ödül olarak dağıtmışsınız.

Şimdi, bu tablodan izleneceğine göre, toplam ödül tutarı 654.036 lira. Değişik tutarlarda ödenen maddi ödüllerin en küçüğü 2.919 lira, en yükseği de 12.351 lira. Şimdi, burada yine Sayıştay diyor ki: “Başarı belgesi ve maddi ödül verilmesi noktasında olağanüstü gayret ve çalışmaları emsalleştirmelerine göre başarılı görev yapmak suretiyle BOTAŞ’ın kaynaklarında önemli ölçüde tasarruf sağlanmasında BOTAŞ’ın zararının oluşması veya artmasının önlenmesinde...” diye devam ediyor. İşte, “Maddi ödül veya başarı belgesi verilebilir.” diyor. Yurt içi, yurt dışı seyahatler var yani masraflar, harcamalar var. Yine, bu yukarıda aktarılan hüküm çerçevesinde, 2020 yılı sonu itibarıyla, BOTAŞ’ta çalışan 2.911 personelden 169’una maddi ödül, 143’üne başarı belgesi, 2.599 personele “Açın avuçlarınızı.” demişsiniz, açmışlar, “Yalayın.” demişsiniz, yalamışlar. Avuçlarını yalatmışsınız insanlara; hiç, bir kuruş katkınız olmamış.

Şimdi, bu ödül yönergesi böyle olunca bal tutan parmağını yalar gibi üst düzey yöneticiler, işte, kurumu yönetenler bir ödül yönergesini hazırlamışlar, bunların içerisinde işçi yok, bunların içerisinde fiilen çalışan yok ama yine de şunu söylüyorum: Keşke insanların liyakatine göre, kurumda yaptığı göreve göre, tahsiline göre... Gerçekten kurumda çok önemli bir görev gördüğü için maaşının düzgün olması gerekse, keşke onu sağlasa bu yapı; kanun hükmünde kararname çıkaranlar, kanun çıkaranlar şu anda bizi dinleyenler ve yukarıdaki kişi dinlese, keşke bu işlere hiç böyle tevessül edilmese. Çünkü başarıyı siz belirliyorsunuz, kimin başarılı olduğunu siz belirliyorsunuz, yetki elinizde ama o yetkide de bir bakıyoruz, başarılı olanlar yetkiyi elinde tutanlar. E, yetkisizlerin içerisinde hiç başarılı yok; var, var olsa da kâğıt parçası var elinde. Böyle bir anlayışın doğru olmadığını yüzünüze söylüyorum. Bu konuda ben bir basın açıklaması yapmıştım. Bu açıklamadan sonra ödül komisyonunun kendini ödüllendirdiği ve ödül komisyonu üyelerinin içinde kendine ödül verenlerin etik davranış içerisinde olmadıklarını açıklamıştım; gerçekten etik değil, insan kendi kendini nasıl ödüllendirir ya? Ben çok başarılıyım. E, nereden biliyoruz? E, ben belirliyorum. Benim başarıyı ben belirlerim. Böyle bir başarı hanesi hiç görülmedi. Hani bir sınıfta başöğretmen olur, öğretmen olur, gelir, çocuklara sınav yapar, başarıları başarılı der, yazılı kâğıdına bir şey der yani bir kural olması lazım. Ödül komisyonu kendi kendine ödül dağıtmış yani kimine 3 bin lira vermiş, kimine 12 bin lira vermiş, kimine 9 bin lira vermiş, kimine şu kadar vermiş, 2021 yılı içerisinde dağıtmış 654 bin lirayı, işçilere de demiş ki: “BOTAŞ işçileri, siz de artık nasıl geçinirseniz geçinin; bizden size ödül yok.” Bunu doğru bulmadığımı ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ederim Sayın Sertel.

Buyurun Sayın Yaşar.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkanım, Komisyonun değerli üyeleri, Sayıştayın kıymetli temsilcileri, kurumun yöneticileri; öncelikle hoş geldiniz.

Tabii, çalışanlar açısından bugün ülkenin içinde bulunduğu ekonomik şartlara baktığımız zaman, ücretlerin özellikle satın alma açısından ne kadar düşük olduğunu hepimiz biliyoruz. Özellikle BOTAŞ, daha çok teknik bir kuruluş, işte, sabahtan beri sunumlarında da gördüğümüz gibi, nitelikli elemanların istihdam edildiği kurumların başında geliyor. Geneli üzerinde de soracağım ama ne kadar teknik elemanımız var, ne kadar işçimiz var? Ben şunu da söyleyeyim: Bazen insanlar elit insanı tarif ederken sanki mühendis veya doktor veya buna paralel üst düzey bir yöneticiden bahsediliyormuş gibi algılanıyor; hâlbuki, işini en iyi yapan herkes bana göre elit. Yani en iyi ayakkabıyı yapan da ayakkabı ustalarının elitidir, ne bileyim, sokağını en temiz tutan da temizlikçilerin elitidir yani “elit” derken çalışanları da öbür türlü biz düşündüğümüz zaman siz normal meslek dallarında çalışacak insan bulamazsınız. Dolayısıyla çalışanların ücretlerinin iyileştirilmesine biz her zaman pozitif bakıyoruz. Buna paralel olarak -bugün özel sektörü de bilen birisi olarak söyleyeyim- ödediğiniz ücretler, emsal

şirketler arasında... Yani şöyle söyleyeyim: Sadece, işte burası devlettir, burada süreklilik esastır, hani, bazen hatırlı insanlara düşük ücretle mal satmayı yeğlersiniz, dersiniz ki “Bu nasılsa sürekli aynı ücretle alıyor, 1 liraysa 1 lira.” burası da devlet kapısı, işte, bir süreklilik esas, belki de biraz ondan katlanıyorlar. Yoksa, sizin ödediğiniz ücretlerle bu manada bu işler yapılabilir mi bilmiyorum ama tabii, Türkiye’de yüzde 12’lere ulaşan bir işsizliği de düşününce... Yani nereden dokunsanız ortada problem var. Bizim bakış açımız... Tabii, Atıla Bey’e de şuradan katılıyorum, mesela, bir sürü sosyal projeniz var, keşke şu projelerin içinde en iyi işçi projeniz, kuruma en yüksek katkıyı sağlayan -Sizde bir sürü alanlar var- yani her alanda en başarılıyı seçebilirsiniz belki bu da ödül için biraz daha işi cazip hâle getirebilir diye düşünüyorum. Sadece BOTAŞ’ta değil, diğer kurum ve kuruluşlarda -Sayıştayın yetkilileri burada- temel manada çalışanın, üretenin muhakkak takdir edilmesi lazım. Bugün, Türkiye’nin içinde bulunduğu şartlar... Tabii, başarı belgeleri de önemlidir ama maalesef ekonomik olarak desteklenmesinin de çok ciddi faydası olduğuna inanıyorum. “Çalışan sayımız 2.884” demiştiniz yani 169, tamam ama diğerlerinin de en azından çalışanların hayatını kolaylaştırmak açısından daha sosyal yardımlarda da bulunabilirsiniz, adına “ödül” dersiniz başka bir şey dersiniz ama çalışanlarınızın alım gücünü yükseltmek açısından çok ciddi gayret sarf etmeniz lazım.

O, asgari ücretle Bulgaristan’dan, şuradan buradan daha yüksek gaz alıyoruz fikrine de katılmadığımı buradan söyleyeyim çünkü onların asgari ücretinin ne olduğu konusunda bizim bir fikrimiz yok. Geneli üzerinde de bunları konuşuruz, ifade ederiz ama Sayıştayın önerisinin izlemeye kalmasını, bunun önemli bir konu olduğunu, diğer kurum ve kuruluşları da ilgilendirdiğini, belki buradan giderek bir yol alabileceğimizi ümit ediyorum. Dolayısıyla izlemeye kalmasını ben de teklif ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Yaşar.

Buyurun Sayın Yavuzyılmaz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Genel Müdür, değerli Yönetim Kurulu üyeleri, kıymetli bürokratlar, Sayıştayın temsilcileri ve milletvekili arkadaşlarım; hepiniz Komisyona hoş geldiniz.

Öncelikle, Türkiye Taşkömürü Kurumu’yla birlikte yaptığımız üretim çok kıymetli, bunun için ben bölgem adına ve aynı zamanda, Türkiye Taşkömürü Kurumu adına da teşekkür ediyorum. Yerli ve milli bir üretim. Ben de bu konuyla ilgili koordinasyonunda elimden geldiğince katkı vermeye çalıştım, bir ürüne dönüştüğünü görmek gerçekten güzel. Geçtiğimiz Komisyon toplantısında Komisyon Başkanımız, ben çeşitli eleştiriler getirirken dedi ki “Ya, hep eleştiriyorsun, hiç öneri getirmiyorsun.”

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Demek ki etkili olmuş, etkili olmuş.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bakın, şimdiki öneri... Siz söylemeden çok daha önce, yıllar önce başlattığımız bir projenin bugün BOTAŞ’ın yaptığı sunumda ekrana yansıdığını, fiilen de kullanılmaya başlayan yerli ve milli ürünlere dönüştüğünü görüyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Allah razı olsun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Demek ki neymiş?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ederiz, teşekkür ederim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sadece eleştirmiyormuşuz, aynı zamanda da çözüm üretip hayata geçiriyormuşuz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Her toplantı için de bunu yaparsanız mutlu oluruz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Evet, yeri geldiğinde hepsiyle ilgili projeleri de siz de görürsünüz. Biz iktidara gelince sizin de yaşam kaliteniz tüm vatandaşlarımızla birlikte artacağı için yaratacağı farkı da bizzat yaşama şansı umarım bulursunuz.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Bunu da bir müjde olarak veriyorsunuz herhâlde.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Tabii, müjde olarak veriyoruz.

Evet, şimdi, Sayıştayın alt komisyonundan, üst komisyonuna taşınan doğru düzgün bir bulgu yok, zaten hâlihazırda Sayıştay raporunda da bulgu yok. Hâlbuki bu kadar kritik, bu kadar önemli bir kurum, Sayıştay'ın daha fazla ince eleyip sık dokuması gereken ve kurumun da önünü açıcı yönde bazı olumlu olumsuz eleştirilerin içinde yer aldığı bir raporu görsek bugün KİT Komisyonu olarak bence kuruma çok daha fazla katkı yapabiliirdik, bundan mahrum kalarak başlıyoruz ancak bir bulgu var ki gerçekten çok üzücü, bulgu üzücü, diyor ki: “Personele ödül verilmesiyle ilgili işlemlerin ödül yönergesine göre daha somut gerekçelerle belirlenmesi gerekliliği...” Burada bulgu diyor ki: “Kurum faaliyetleri yerine getirilirken görevlerinde başarılı görülen personelin seçilmesiyle bu personele verilecek maddi ödül ve başarı belgelerinin belirlenmesinde BOTAŞ Ödül Yönergesi'ne uygun davranılmadığı değerlendirilmektedir.” Bir değerlendirme komisyonu var, 1 Başkanı 4 de üyesi var ve ödül verilecek personeli ve verilecek miktarı bu Komisyon üyeleri belirliyor. Maddi ödüllerin en küçüğü 2.919,9 lira, en yükseği de 12.351,1 lira. Şimdi, Sayıştay raporundan kelimesi kelimesine okuyorum, diyor ki: “Aynı gerekçelere dayanarak başarılı sayılan bir kısım personele maddi ödül verilirken bir kısım personele ise maddi ödül verilmeksizin sadece başarı belgesi verilmesinin BOTAŞ Ödül Yönergesi ile eşitlik, adalet ve hakkaniyet ilkelerine uygun olmadığı, maddi ödül tutarlarının kendi içinde de farklılaştırıldığı, aynı unvan ve görevlerde bulunan, aynı gerekçelerle başarılı sayılan personele niçin farklı seviyelerde düşük ya da yüksek tutarda maddi ödül verildiği konusunda herhangi bir açıklamaya yer verilmediği tespit edilmiştir.” Şimdi, buraya kadar ne diyor Sayıştay? Siz ödülleri dağıtırken eşit davranmadınız, adaletli davranmadınız, hakkaniyetli davranmadınız uyarısında bulunuyor. Sayıştay söylüyor, devletin resmî denetim otoritesi söylüyor ve devam ediyor -burası gerçekten en acı kısmı ve trajikomik bir kısım, yani bana böyle Kemal Sunal filmlerini hatırlatan hani böyle sistemi eleştiren, eleştirdiği kısım itibarıyla örnek verilebilecek bir kısım- diyor ki: “Ödül Değerlendirme Komisyonunda Başkan olarak görev yapan Genel Müdür Yardımcısı dışındaki diğer Komisyon üyelerinin -yani 4 üye var- 4'ü de kendilerine de maddi ödül vermelerinin, başka bir ifadeyle Ödül Yönergesi çerçevesinde başarılı görülen personeli seçmekle görevlendirilen karar organı durumundaki Komisyon üyelerinin bizzat kendilerini de seçmeleri ve maddi ödül alacak şekilde başarılı saymalarının etik kurallara uygun olmadığı...” Yani buna pes diyorum, buna pes diyorum ve diyor ki Sayıştay: “Çalışma barışının olumsuz yönde etkilendiği, personelin çoğunluğunun kendilerini başarısız hissetmesine bu durumun neden olduğu, personel arasında huzursuzluklara yol açtığı görülmüştür.” Yani şimdi, bir Değerlendirme Komisyonu var, Komisyonun 1 Başkanı, 4 de üyesi var. Ya, bu 4 üye kendine ödül vermese ne olur? Yani kendisine ödül vermesinin normal bir durum olmadığını, etik bir durum olmadığını anlaması için Sayıştayın bu tespiti yapması mı gerekli? Eğer ödüle muhatap bir konumdaysa dahi bunu kendisinin üstünde yer alan, amiri konumunda yer alan kişilerin daha farklı yol ve yöntem izleyerek yapması mümkün ancak. Bu şekilde olur mu? Yani düşünün ki bir genç bir mülakata giriyor; mülakatta bir heyet var, heyet o kişiyi bir mülakata tabi tutacak ancak düşünün ki o genç, o mülakat heyetinden birinin çocuğu. Şimdi, bu normal mi, bu olur mu? Olmaz değil mi? Böyle bir şey olur mu? Olmaz. Bu hakkaniyete uygun mu? Değil. Ne yapması lazım? Değerlendirme heyetindeki üyenin, o toplantıdan, o mülakattan dışarı çıkması lazım. E, peki, burada ne? Bırakın çocuğunu -oğlu, kızı neyse- kendisine ödül veriyor yani kişi kendisine ödül verirken torpili yine kendisi, böyle garip bir durum var. Dolayısıyla burada büyük bir çarpıklık var, bu çarpıklığı mutlaka düzeltmeniz gerekiyor. Bu uygun değil, bu

şekilde iyi örnek olamıyorsunuz. Maalesef, bizim gördüğümüz; işte, klasik, gençlerin bu liyakat konusundaki şikâyetlerinin, torpil konusundaki şikâyetlerinin, aman arkamda bir siyasi güç var, yok gibi yönlerden kendilerini tamamlanamamış ve eksik hissetmelerine neden olan durumun âdeta bir aynası durumunda ve master seviyesi yani bu anlamda olabilecek en üst düzeyde torpil örneğini burada Sayıştayın raporundan görüyoruz. Âdeta kendisini mülakata sokan ve bir işe girmek için başvuru yapıp aynı zamanda da kendisini işe alan bir kişi gibi, böyle garip bir durumla karşı karşıya kalıyoruz. Buna benzer örnekler... Aslında, biraz böyle devlet kadrolarına bulaşmış bir virüs gibi yani daha önce de bunu gördük, birden çok yerde görev alan bürokratlar... Şöyle örnek vereyim: Mesela, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Yardımcısı var. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Yardımcısı Alparslan Bayraktar, kendisi aynı zamanda Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının da Yönetim Kurulu üyesi, aynı zamanda Kardemir'in Yönetim Kurulu Başkanı, aynı zamanda Kardökmak'ın Yönetim Kurulu Başkanı, aynı zamanda da EPİAŞ'ın da Yönetim Kurulu üyesi. Şimdi, baktığınız zaman, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı organizasyon şemasında kime bağlı? Alparslan Bayraktar'a bağlı; hem kendisine bağlı hem de kendisi Yönetim Kurulunun içinde yani bir alt statüde yer alıyor ve dolayısıyla da aslında kendi kendisinin de amiri olmuş oluyor. Bu sistem yanlış, bunun küçük bir versiyonu da buradaki örnekten görülüyor. Yani konuyu sizin kendinizin fark etmeyip de konunun Sayıştay raporuna girme noktasına gelmesi de ayrı bir vahamet.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Yavuzyılmaz.

Sayın Genel Müdürüm, bu öneriyle ilgili değerlendirmelerde sorulan sorulara yanıtlarınızı geneli üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasından sonra vereceğim söz sırasında yanıtlarsınız.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Sayın Başkanım, eğer uygun görürseniz çok kısa da olsa...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Yok, geneli üzerindeki görüşmeler tamamlandıktan sonra...

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Peki, tamam.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Genel Müdürüm, bunu da not edin.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Burada özgürce konuşamazsınız Sayın Genel Müdürüm.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Kısımet.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Şimdi, Sayın Yavuzyılmaz, sataşıyorsunuz ama yani lütfen, bakın...

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Sadece Deniz Bey konuşabilir.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Başkanım, cevap versin...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – E, tamam vereceğiz, tamam. Daha önce diğer kurumlarımıza da aynı şekilde yaptık ki...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sataşma değil de dertleşme gibi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet, esprileriniz bazen, evet...

AHMET TAN (Kütahya) – Üç cümleyle anlatacağın işi otuz üç cümleyle anlatıyorsun, dinliyoruz biz de. “Özgürce konuşmıyorum...”

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Benim o kadar canımı yakıyor demek istedim...

AHMET TAN (Kütahya) – Özgürce konuşmıyorsunuz yani...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, buyurun Sayıştay...

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Önerinin izlemeye kalmasını öneriyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet, önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylelikle önerilerin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi, geneli üzerinde görüşmelere geçiyoruz. Geneli üzerinde söz almak isteyen üyelerimize ben söz vereceğim.

Evet, buyurun Sayın Yaşar.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Tabii, BOTAŞ önemli bir kuruluşumuz. Öncelikle, boru hatları açısından değerlendirdiğimiz zaman, başta Bakü-Tiflis-Ceyhan Boru Hattı olmak üzere, yine, Ceyhan-Kırıkkale Boru Hattı bugünkü enerji arz güvenliği açısından hakikaten önemli. Tabii, burada, son dönemde boru hatlarıyla ilgili ciddi çalışmalarımız da var, bir defa bu yaptığınız özellikle gaz boru hatları ve petrol boru hatlarıyla ilgili ulaştığınız rakamlar bizler için memnuniyet vericidir, zaten stratejiktir ama son günlerde duyuyoruz ki özellikle bu boru hatlarının özelleştirilmesi dâhil gibi şeyler gündeme geliyor. Bunu zaman zaman farklı şirketlerde de söylüyoruz, diyoruz ki: Şartlar ne olursa olsun boru hatları özellikle, gerek petrol olsun gerekse doğal gaz boru hatları aynen bir vücudun kan damarları gibidir, özelleştirilmesi bile düşünülmemelidir. Benim özellikle merak ettiğim şu: Yaklaşık 19 bin kilometre civarında doğal gaz boru hattımız var, aynı zamanda buna paralel olarak petrol nakil boru hatlarımız var. Bunların bakımlarını nasıl yapıyorsunuz? Bakım maliyetlerinde veya metre, kilometre başına mı bir şey var? Bu bakımlarla ilgili maliyetimiz toplam ne kadar, bununla ilgili bilgi verebilir misiniz?

Yine, bu manada, tabii, biz özellikle Rusya üzerinden aldığımız gazı Avrupa'ya aktarıyoruz; özellikle bu Türk Akımı Projesi'nde hattın bir tanesini biz değerlendiriyoruz, diğerini Avrupa'ya gönderiyoruz. Burada, enerji arz güvenliği açısından, Rusya ile Ukrayna arasındaki krizden kaynaklanan sebeplerden dolayı boru hattında bir sorun yaşandı mı? Mesela, özellikle Rusya "Ruble bazında satın alacaksınız." dedi, bundan kaynaklanan Avrupa'nın gaz talebinde bir durma oldu mu, bu hat tam çalıştı mı? Yeri gelmişken, aynı şey Türkiye için de geçerli mi? Türkiye'de siz de bu parayı dolar veya ruble üzerinden ödeyecek misiniz, siz de dolar veya ruble üzerinden mi alıyorsunuz? Yine, buna paralel tabii, bu da değişik bir şeydir yani buradaki Komisyon üyelerinin hiçbirisi... Biz bu kurumu denetlemeye çalışıyoruz, kurumla ilgili bir şeyler söylemeye çalışıyoruz, siz Avrupa'daki gaz alım fiyatlarından bahsediyorsunuz, "Bunlar grafik üzerinden..." diyorsunuz, 200 dolarlardan 4 bin dolarlara kadar yükselen bir rakamdan bahsediyorsunuz. İyi, hoş da Türkiye'nin rakamlarını şu Komisyon üyeleri bilmiyor, adına da "ticari sır" diyorsunuz. Bunun kabul edilebilir bir tarafı olmadığını düşünüyoruz. Dolayısıyla biz neyle neyi mukayese ediyoruz? Nedir yani? Şimdi, Avrupa'daki ülkeleri örnek veriyorsunuz. Buna paralel, biz hangi rakamlardan alıyoruz, hangi dönemde, hangi bağlantıları yaptık? Bu geçiş döneminden ne kadar etkilendik, rakamsal olarak ne kadar etkilendik? Yani şunu diyebilir misiniz. Rahat bir şekilde işte, bu bağlantılarımız sayesinde, onlar ortalama 1.000 dolara ya da 1.500 dolara bin metreküpünü mal ederken bizde 300-400 dolarlar seviyesinde. Bu yaptığımızda hem hatların Türkiye üzerinden geçmesinden kaynaklanan pozitif gücümüzü kullandık hem de bundan önceki yaptığımız bağlantılardan dolayı daha aşağılarda bu satın almalarını yaptık. Paralelinde, biz size bir de yetki vermiştik -hani böyle şey olmasın diye serbest piyasadan da- aslında kriz öncesinde sizin böyle bir talebiniz olmuştu Meclis Genel Kurulundan, onunla ilgili de size yetki vermiştik. Bu yetkiden kaynaklanan alımlarınız oldu mu?

Şimdi, sizin sunumunuz için ben öncelikle teşekkür ediyorum yani bir organizasyonu anlattınız bize, bir organizasyonu anlatırken işte, gerek FSRU'lar marifetiyle, işte gerek yapılan boru hatları marifetiyle, gaz girişleri marifetiyle geleceği de planlayarak "Bu gün yaklaşık 60 milyon metreküp civarında gaz tüketiyoruz." diyorsunuz. Belki gelecekte bu daha da yükselecek, bir yükselen... İşte 75 milyonlar hedefleniyor. "Bu tüketime yönelik çalışmalarımız var." diyorsunuz, "Bununla ilgili tedbirler alıyoruz; işte Karadeniz gazı devreye girecek, o da yaklaşık işte 540 milyar metreküp ama şu an 10 milyondan başlayan, devamında günlük 40 milyona çıkacak. Onlar karaya çıkarsa biz de 6 Kasım itibarıyla hazırız, sisteme bu işi entegre edeceğiz." diyorsunuz. Bu bahsettiğiniz bir organizasyon. Tabii güzel bir şey. Aynı zamanda yine merak ettiğimden onu da sormak istiyorum. Bu TANAP'ta diyorsunuz ki: "Kapasiteyi 2 katına çıkarabiliriz." Bunu aynı hat üzerinden kompresörlerle basıncı artırarak mı planlıyorsunuz yoksa yani şu an hattı tam kapasiteyle kullanmıyorsunuz da talebe göre bu manada... Kaş ve göz işaretlerinizden herhâlde "Kompresör istasyonunda basıncı artırarak, akış miktarını artırarak bu işin altından kalkacağız." diyorsunuz. Bunlar önemli çünkü netice itibarıyla bunun başka bir yolu yok. Yani bu enerji akışının Türkiye üzerinden geçmek gibi bir mecburiyeti var. Tabii özellikle gaz temini konusunda Azerbaycan'da yüzde 16, İran'da yüzde 17, Nijerya'da yüzde 2, işte Rusya'da yüzde 42, Cezayir'de yüzde 11, diğer farklı kaynaklardan da yüzde 12 LNG temin ettiğinizi söylüyorsunuz. Tabii bugün Rusya'nın içinde bulunduğu durum itibarıyla bizim enerji talebimizin yüzde 42'sinin bir ülke tarafından karşılanması bence gelecekte bizim başımızı ağrıtabilecek hadiseler. Buna paralel söylemişsiniz ki: Özellikle bu petrol nakliyesi konusunda, petrol nakli konusunda rakamların düşmesinin sebebi özellikle bu Azerbaycan'daki alanlardaki verimin düşmesi gibi... Bu, gelecekte de yani böyle mesela bu sahalar üzerinde bir çalışma var mı veya hayut bu, tabii sizin ilgi alanınızın dışında ama Türkiye'nin o alanda bir çalışması var mı? Bununla ilgili de biraz bilgi vererseniz yani düşüş sebebi hani sahalarındaki çalışmaların, verimin biraz düşüklüğü gibi ben algıladım. Burada aynı şey tabii gaz için de geçerli. Bugün Azerbaycan'ın yüzde 16'yı karşıladığını söylüyorsunuz. Rusya'nın içinde bulunduğu durum itibarıyla muhakkak oradaki oranın yüzde 42'lerin kesinlikle altına doğru düşmesi lazım, bu da yetmez. Geçtiğimiz Komisyon toplantılarında ben özellikle Türkmenistan Hazar'da diğer... Çünkü Hazar'ın kıyısındaki 5 ülkenin tamamı da aynı zamanda doğal gaz üreticisi. Farklı bir metottan bahsetmişsiniz, hani, bu, doğal ortamda gaz olarak çıkıyor. Bu gazın tekrar LNG'ye dönüştürülüp tekrar gaz hâline getirilmesinin zorluklarından bahsetmişsiniz. Ben de demiştim: Uluslararası arenada bu fiyatlar çok yükseldi acaba Türkmenistan üzerinden... Çünkü dünyadaki gaz rezervleri konusunda dünyadaki ilk 4'ün içerisinde Türkmenistan. Orada farklı bir metot demiştiniz: "Sıkıştırılmış..." Onunla da belli bir rakama ulaşabiliriz. Eğer Hazar'ın üzerine böyle bir gemi oluşturabilirsek bu taşımaları yapabiliriz. Yani özellikle arz kaynaklarının çeşitlendirilmesi açısından bu coğrafya ile muhakkak belli bir diyalog içerisinde olmamız lazım. Burada en güvensiz kurum ve kuruluş... Her dönem işte kış aylarında İran gazının kesilmesi hepimize artık vakayihayriyeden oldu. Dolayısıyla o bölgeden gaz akışının devam edebilmesi açısından farklı kaynaklardan tedarik etmeyi düşünüyor musunuz, bununla ilgili bir çalışmanız var mı?

Yine, özellikle, tabii, Türkiye'de talep artacak. Temiz enerji açısından baktığınız zaman bu talebin artmaması zaten düşünülemez. Belki bugün 900 küsur yerleşim birimine ulaştığınızı söylüyorsunuz ama bu gelecekte binler belki de işte 2 binler, rakam konusunda çok fazla bir şey söylemiyorum ama özet şö: Gelecekte bu talep artacak. Biz de bu konuda dışa inanılmaz bağımlıyız. Tamam Karadeniz gazı önemli bir katkıdır, hani bunu küçümsemek açısından söylemiyorum, bugün bizim 1 metreküp gaza bile ihtiyacımız var. Kaldı ki en pahalı bile olsa bugünkü maliyetler açısından baktığınız zaman belki de yani deniz üzerinden yaklaşık belli bir metreden gazı çıkarmaya çalışıyoruz, maliyeti yüksek olsa bile yine her zaman ucuz çünkü her şeyiyle bizim kontrolümüzde olan bir şey. Bununla ilgili

çalışmalar var mı? Yani bunun tamamını toplasak 540 milyar metreküp yani Türkiye'nin yaklaşık işte, sınırlı sayıda, bir elin parmaklarını geçmeyen, yıla ancak yetecek seviyede... İşte, toplam yıllık tüketimimiz 60 milyar metreküp. 60 milyar metreküp dediğiniz zaman 540 milyar da rezerv olduğu varsayılırsa, altmışa bölerseniz bu, üç aşağı beş yukarı sekiz dokuz yıla tekabül eder. Kötü bir şey mi? Asla, hani bunu söylerken böyle bir sonuç çıkmasın. Muhakkak bu manada farklı alanlarda da çalışmaların olduğunu duyuyoruz.

İşte, yeni gemilerin geldiğini biliyoruz. Bununla ilgili çalışma var mı? Ama asıl rezervlerin... Akdeniz'de bir çalışma var mı? Akdeniz'le ilgili şu an, sizin, mesela özellikle Dörtüyl, işte, bugün dünya standartlarında ilk 5'in içinde her türlü yüklemeyi boşaltmayı, nakli, gazlaştırmayı yaptığımız bir istasyondan bahsediyorsunuz. Belki bunların varlığı, gelecekte Akdeniz'de üretilen gazın uluslararası arenaya sunulması açısından da önemli bir alan teşkil edecek. Zaten şöyle bir baktığınız zaman haritaya, en uygun sevkıyatın buranın üzerinden olmasının gerekliliği üzerinde duruyoruz. Gerçi her ne kadar Hükümet, işte, özellikle İsrail'e, Birleşik Arap Emirlikleri'ne rest çekiyor ama günün sonunda bazen "Masanın altında kim var?" diyoruz, biz de soruyoruz, bu Akdeniz'deki masanın altında kim var? Hani bazen kızıp bağırdığınız insanlarla masanın üstünden yumruklaşırken altından el sıkışıyorsunuz. Bu gemilerimiz şu an o alanda yok gibi. Önümüzdeki yıl bu manada bir çalışma var mı? Akdeniz'deki durum nedir, beklentiler nedir? Çünkü bu talep gittikçe artacak.

Buna paralel, tabii, özellikle enerji... Biz, gazı, enerji tüketiminde çok ciddi oranda kullanıyoruz. Bu aynı zamanda da en pahalı enerji. Yani bugün doğal gazdan ürettiğimiz elektrik enerjisi en pahalı enerji. Bu alanın mümkün olduğunca aşağı doğru çekilmesi lazım. Siz de özellikle kendi tükettiğiniz enerjilerle ilgili işte, 4 megavatlık bir RES yaptığınızı söylüyorsunuz ama Sayın Genel Müdürüm, bunların yeterli olmadığını siz de biliyorsunuz. Yani toplam kullandığınız güç açısından bunları karşılamaz. Mümkün olduğunca her kurum ve kuruluş... Özellikle Türkiye'nin, güneş açısından minimum olan yerde günlük aydınlanması işte, 1.100 gibi, en iyi yerlerde bu 2.200'lere, 2.300'lere çıkan bölgelerimiz var. Bundan Türkiye'nin kesinlikle istifade etmesi lazım. Bununla ilgili teknolojiler de geliyor yani sadece artık bu yatay paneller değil dikey paneller de üretilmeye başlandı, yani tam böyle 90 derece iki yönlü, buradan da enerji üretimi var. Artık Türkiye'nin belki en büyük avantajlarından biri de bu güneş enerjisi. Bununla ilgili hiç olmazsa her kurum ve kuruluş kendi enerji tüketimini bu alandan sağlayabilirse, bu alandan karşılayabilirse çok daha faydalı olacağını düşünüyorum ben. Tabii, siz bütün bu...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Toparlayalım Sayın Yaşar.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Başkanım, Genel Müdürü hiç toparlamadınız. Biz de biraz dağıtalım, toparlarız.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Siz istediniz diye sözü uzattık yani.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Yo, yo, hiç şikâyetimiz yok, çok değerli bilgiler edindik. Dolayısıyla onda bir şikâyetimiz yok. Tabii, siz söyleyince de bizim film kopuyor, tekrar başa dönüyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Estağfurullah, insicamı bozmak için söylemedim.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Şunu söyleyeyim, bu organizasyonda diyebileceğimiz bir şey yok ama alım gücü açısından... Şöyle söyleyeyim; çok güçlü bir organizasyonunuz var, "Geleceğe de hazırız." diyorsunuz ama kurum zarar ediyor. Bu şuna benziyor, hani adamın birisi ameliyata girmiş, yedi sekiz saat bir türlü ameliyattan çıkmıyor, sonunda çıkmış. Doktor "Ya, ben hepinize birden bilgi vereyim, tek tek beni uğraştırmayın. Dünya tarihine geçecek bir operasyon yaptık. Bundan sonra öğrenciler de bu bizim yaptığımız ameliyatı öğrenecek, çok ciddi katkıları olacak ama hastayı kaybettik." diyor. Şimdi, siz de hakikaten çok ciddi operasyonlar yaptınız ama inanılmaz zarar ettik. Tabii, bunun

seçim bölgemizden mesela Samsun’da bugün özellikle bu tıbbi cihazlar konusunda hakikaten çok ciddi mesafeler katedilmiş, bu manada Türkiye’nin belli bölgelerinde sanayide çok ciddi gelişmeler var. Hem diğer kamu kurum ve kuruluşlarının bu tür işletmelerinden bu manada katkı alabilirsiniz, buradaki yerel üreticilerden katkı alabilirsiniz. Baştan beri hep üzerinde durduğunuz bir şey var, “strateji” diyorsunuz yani bazen öyle şeyler yaşarsınız ki paranızla mal alamazsınız yani bunun karşılığı yok. Bugün, Rusya ve Ukrayna diyoruz ki “Dünyadaki işte buğday üretiminin yaklaşık yüzde 52’sini tedarik ediyor; satmıyorum dediği zaman eller havaya.” Bu manada, çalıştığınız alan, yönettiğiniz şirket çok stratejik öneme sahip bir şirket; bununla ilgili de gelecekte doğabilecek riskleri de dikkate alarak muhakkak belli çalışmalar yapmalısınız diyorum.

Depolama alanları, inşallah, hedeflerinize ulaşırsınız. Merak ettiğim için soruyorum; mesela, özellikle bu alanlara yani her seferinde operasyonu yukarılardan yapıyorsunuz ama böyle içine miçine, inme minme şansı oluyor mu hiç? Mesela, herhâlde tümüyle yukarıdan basınçlı suyla tuzu eritip mağaralar oluşturup yani işin özü bu. Bununla ilgili yeni alanlar, işte, herhâlde bu “Daha çok jeolojik veya jeofizik etütler sonucunda elde ettiğiniz rakamlarla bu hedeflere ulaşabiliriz.” diyorsunuz. Önemli, sabit yatırımlar yerinde duruyor, tatlı suyu getirdik, dolayısıyla “Mevcut sabit yatırımlar üzerinden kapasitemizi 15 milyara çıkaracağız.” demeniz müjdeli haber. İnşallah, bundan sonraki Komisyon çalışmalarında da bunlarla ilgili atılan adımlar konusunda bizlere daha detaylı bilgiler verirsiniz diyorum.

Başta sizi ve çalışma arkadaşlarınızı tebrik ediyorum, teşekkür ediyorum. Tabii, bu aynı zamanda da bir yönlendirme toplantısı. Bundan sonraki hedefleriniz açısından da beş yıl sonra, on yıl sonra, on beş yıl sonra neler düşünüyorsunuz boru hatları konusunda, üretim konusunda, kompresörler konusunda? Çünkü burada talep bitmeyecek yani “Özellikle bu karbon salımı da dâhil en büyük geliri oradan elde edeceğiz.” diyorsunuz, “Ton başına 100 dolar” diyorsunuz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Yaşar...

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Bitiriyorum Başkanım.

Çevresel etkiler de dikkate alındığında size çok iş düşüyor. Yine, işte, bahsettiniz, petrol sızmaları dâhil “Bu alanda faaliyetlerimiz var.” diyorsunuz. E, bu enerji çeşitliliği arttıkça yarın belki kömürle ilgili de aynı şeyler önümüze gelecek. Hasılıkelam, sizin çok çalışmanız lazım, çok üretmeniz lazım.

Çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Yaşar.

Evet, buyurun Sayın Kaşıkçı.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Sayın Genel Müdürüm, size ve ekibinize öncelikle hayırlı günler diliyorum.

Sunum gerçekten çok bilgi içerikli ve doyurucuydu, bundan dolayı ben teşekkürle konuya başlamak istiyorum.

Daha önceki sunumlarınız da aynı tarzdaydı. Sayın Genel Müdürüm, daha önceki toplantılarda konuşulan konuların bugün hayata geçmiş olması gerçekten çok önemli bir gelişme. Örneğin, bunlardan bir tanesi, işte sizin de biraz önce bahsettiğiniz, elektrik motorları meselesi ki siz, BOTAŞ’ın kendi sitesinde, bunun yaklaşık 300 milyon dolarlık bir pazarı olduğunu da orada bir ifade etmişsiniz. Bu ve diğer -biraz sonra sayacağım- buna benzer, özellikle Türkiye’nin daha önce ithal ettiği bu ürünlerin şimdi bizim kendi yerli mühendislerimiz tarafından geliştirilmiş olması gerçekten çok önemli.

Milli SCADA daha önce konuştuğumuz bir konuydu, hatırlarsanız, hem Sayıştayın da gündeme taşıdığı, sizin de “Çalışmalar devam ediyor.” dediğiniz ve üzerinde çok önemle durduğunuz bir konuydu. Bugün bunun da devreye alınmış olmasını duymak gerçekten çok önemli. Bu Milli SCADA aynı zamanda bir kontrol sistemleri mekanizması yani büyük veriyi toplama ve bütün boru hatlarındaki gelişmeleri uzaktan takip eden önemli bir sistem. Bu sisteme benzer bir sistemi de bizim Elektrik Üretim Anonim Şirketi “EOS” ismini vererek böyle bir sistem geliştirdi.

Yine, daha önceki toplantılarda Sayıştayın eleştirdiği bir konu vardı, o da akaryakıt kaçakçılığı. Bununla ilgili siz o zaman da bize ifade etmiştiniz, “Teknolojiyi en iyi şekilde kullanıp bu hırsızlığın bir şekilde önüne geçmek için bir çalışma yürütüyoruz.” demiştiniz. İşte fiber optik algılama sistemi, bunu da tüm boru hatlarımız da olmasa bile -yanlış anlamadıysam sunumda- ilk olarak Irak boru hattında uygulamaya başladık. İnşallah diğerlerinde de en kısa zamanda uygulanarak bu akaryakıt kaçakçılığının, boru hatlarındaki akaryakıt kaçakçılığının tamamıyla önüne geçmiş oluruz.

Anladığım kadarıyla sunumda, Irak boru hattında 2021 yılında hiçbir kaçakçılık olmadığını ifade etmiştiniz.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – O, tamamında.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Tamamında mı?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Evet.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Gerçekten çok güzel bir gelişme. Hatta Deprem Komisyonunda, siz “Bu fiber optik algılama sistemleriyle, aynı zamanda -depremin önceden- sismik dalgaların önceden toparlanıp, belki de burayı biz AFAD’la da ortak çalışıp, bu projeyi daha da geliştirip sadece bir akaryakıt kaçakçılığını önlemenin yanında, depremle ilgili de bir faaliyete dönüştürebiliriz.” diye bize bir sunum yapmıştınız. O konuda bir gelişme var mı? Onu da yine... O Deprem Komisyonu bir araştırma komisyonuydu, bittiği için oradan tekrardan böyle bir bilgi alma şansımız yok; bu konuda da bizi bilgilendirirseniz çok memnun olurum.

Yine, sunumda, Türkiye’nin depolamayla ilgili, doğal gaz depolamayla ilgili özellikle Silivri’deki ve Tuz Gölü’ndeki tesislerimizin kapasitesinin artacağı yönünde bilgi verdiniz ve yine, ortaya bir hedef koydunuz; anladığım kadarıyla Türkiye’nin toplam tüketiminin yüzde 20’sini depolama bizim önümüzde bir hedef. İnşallah bu hedefe de ulaşırız.

Sayın Genel Müdürüm, “KOVAN” dediğiniz bir sistem var, “Üzerinde çalışma yapıyoruz.” Deddiğiniz; bununla ilgili de hangi alandaki boşluk doldurulacak, bizimle daha böyle bir açıklayıcı bilgi paylaşırsanız -yazılı olarak- memnun olurum.

Son olarak da BOTAŞ, Türkiye’nin ihtiyaç duyduğu enerjiyi taşıyan, boru hatlarıyla taşıyan, aynı zamanda depolama vazifesi olan bir kuruluşumuz. Boru hatlarının yanına biz, bu FSRU’yu yani sıvılaştırılmış doğal gaz taşımacılığını da ekledik, boru hatlarının yanına bir virgül koyduk. Artık, BOTAŞ kurumumuz sıvılaştırılmış doğal gaz taşıma konusunda da çok önemli bir yere geldi. Boru hatlarında enerji taşımacılığı daha çok bizim karadan karaya yaptığımız bir operasyon ancak dünyada bunun bir de deniz tabanından yapılan tarzı var ki bugün, Allah nasip ederse, biz de bu işin içerisine girdik. Ha, geçmişte Rusya’dan Karadeniz tabanından gelen, çekilen boru hatları vardı ama burada ana iş bizim üzerimizde değildi, ancak ilk defa derin denizlerde kendi bulduğumuz doğal gazımızı deniz tabanından karaya getirecek; bu yönüyle de baktığınız zaman gerçekten büyük bir operasyon. Ancak burada -Genel Kurulda da ifade etmiştim- karadan karaya boru hattı döşeme işinde hem BOTAŞ çok

önemli bir bilgiye sahip bir kurumumuz, aynı zamanda Türk firmalarımız da bu işi çok iyi yapıyor fakat deniz tabanından boru döşemesi, boru döşenmesi işi teknik olarak çok önemli bir birikim istiyor. BOTAŞ'ın bu konuyla ilgili bir tecrübesi var mı? Bilmediğim için soruyorum.

İkincisi, Allah nasip ederse artık, bizim derin denizlerde doğal gaz aramacılığımız devam edecek. Sakarya Gaz Sahası'nda bulduğumuz doğal gazı bugün deniz tabanından boru hattıyla Filyos'a getiriyoruz, inşallah arkasının da geleceğini biliyoruz, daha sonra, Doğu Akdeniz'de de biz bu işleri yapacağız. Fakat deniz tabanından boru hattını döşeyecek kendi yerli firmalarımız şu an için yok çünkü uluslararası bir firma aldı. O ve çok da önemli bir...

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Çeliği de önemli.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Çeliğe de geleceğim, çeliği Türkiye Petrollerinde konuştuk. Dolayısıyla ben şu an sadece... O boru hattının döşenmesi konusu aynı zamanda kurumumuzun da bir uzmanlık alanı olduğu için...

Bununla ilgili, Sayın Genel Müdürüm, BOTAŞ'ın ön alıp özellikle şu 175 kilometrelik boru hattı döşenirken bizim kendi yerli firmalarımızın da bu işin içerisine bir şekilde dâhil edilip bizim bu teknolojiyi bir şekilde çözmemiz gerekir diye düşünüyorum çünkü yanlış hatırlamıyorsam 1,9 milyar dolarlık bir anlaşmaydı Türkiye Petrolleri ile o uluslararası firma arasındaki anlaşma; bu da çok önemli bir tutar. Keşke bunu biz biliyor olsaydık, bizim firmalarımız biliyor olsaydı da bu işi kendi insanımız, kendi şirketlerimiz yapıyor olsaydı. Ancak ben ümit ediyorum ki inşallah, bir dahaki boru hattı döşemelerinde bizim kendi yerli firmalarımız da çıkıp “Evet, bu işi biz de yapabiliriz.” diyecektir. Ancak burada onların önüne bu vizyonu bizim BOTAŞ olarak koymamız gerekiyor diye düşünüyorum çünkü artık Karadeniz'de veya Akdeniz'de bu işin devamı olacak yani hepimizin anladığı o. Hazır devamı olacakken de firmalarımızın bu işe doğru yönelip artık uluslararası firmaların taşeronluğunu yapıp mı bilgi ve becerilerini ve teknolojilerini geliştirir onu tam olarak bilmiyorum ama bu konu sizdedir diye düşünüyorum Sayın Genel Müdürüm. Alt Komisyonda da beraberdik, orada da detaylı konuştuk.

Ben tekrardan size ve yönetiminize başarılar diliyorum.

Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Sayın Kaşıkçı'ya teşekkür ediyoruz.

Şimdi söz sırası Sayın Durmuşoğlu'nda.

Buyurun.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayıştayımızın, kamu kurum ve kuruluşlarımızın çok değerli temsilcileri; öncelikle toplantımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

BOTAŞ'ımızın çok değerli Genel Müdürü, Yönetim Kurulu üyeleri; toplantımıza hoş geldiniz.

Türkiye'yi doğal gaz ve petrol alanlarında bir enerji merkezi hâline getirirken, ulusal ve uluslararası iş birliği fırsatlarını değerlendiren, dünyada saygın, bölgesinde lider ve sektöründe yönlendirici bir kuruluş olarak yaptığınız ve yapacağınız işlerde devamlı yanınızda olduğumuzu dile getirmek istiyorum. Ülkemizin doğal gaz sektöründeki öncü kuruluşu BOTAŞ'ın attığı adımlarla enerji arz güvenliğinin sağlanmasının yanı sıra, son yıllarda devreye alınan doğal gaz depolama, FSRU, LNG yatırımları ile TANAP, TürkAkım gibi uluslararası projeler sayesinde bugün Türkiye doğal gaz arzı konusunda hiçbir sıkıntı yaşamamaktadır. Doğal gaz arz güvenliğini sağlamak için hayata geçirilen LNG, FSRU ve depolama gibi dev projeler sayesinde şu an -pik zamanlar da dâhil olmak üzere- günlük tüketimi çok

rahat karşılayabilecek gelişmiş bir altyapıya kavuşturulmuştur. Atılacak yeni adımlarla Türkiye, sadece kendi gaz ihtiyacını karşılamakla kalmayacak, aynı zamanda, yaptığı yatırımlarla birlikte gaz ihracatını artırarak güçlü bir ülke konumuna da gelecektir.

Ülkemizi ve tüm dünyayı etkisi altına alan pandemi sürecinde üretim tarafında büyük kısıtlamalarla karşı karşıya kaldık. Diğer taraftan, pandemiden kurtulduktan sonra yaşanan tüketim artışı, doğal gaz arzında aşırı dalgalanmalara sebep olmuştur. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde, sosyal devlet prensibi doğrultusunda, devletimizin attığı çok önemli adımlarla, vatandaşlarımızın mağdur olmaması adına büyük desteklemelerde bulunduk. Yılda ortalama bin metreküp tüketen bir konutun doğal gaz faturasının yaklaşık 11.800 lirasının 8.168 lirasını devletimiz, 3.632 lirasını ise vatandaşlarımız karşılamıştır.

Rusya ve Ukrayna savaşıyla tüm dünyada yaşanan doğal gaz sıkıntısı, yine, komşularımızla olan ikili ilişkilerimiz sayesinde en az hasarla atlatılmaya çalışılmaktadır. Gaz fiyatlarının 12 kata yakın arttığı günümüzde devletimizin özellikle konut ve küçük işletmelerde ciddi desteklemeleri devam etmektedir. Doğal gazın yüzde 99'unu ithal eden ülkemizin, inşallah, 2023'te yerli gazımızın sisteme girişiyle çok daha farklı seviyede olacağına inanıyorum.

Sözlerime son verirken, ülkemizin 2023 hedefleri doğrultusunda 5,4 milyar saniye/metreküp depolama ve 80 milyon saniye/metreküp geri üretim kapasitesi hedefiyle Tuz Gölü Yer Altı Doğal Gaz Depolama Tesisi ve Silivri Yer Altı Doğal Gaz Depolama Tesisi çalışmalarından dolayı BOTAŞ'a başarılar diliyorum. Türkiye'de bugün itibarıyla 81 ile ve 648 yerleşim yerine doğal gaz arzı sağlanmış durumdadır. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı koordinasyonunda BOTAŞ, EPDK ve dağıtım şirketlerinin yaptığı genişletme çalışmalarıyla, toplamda 18,6 milyon aboneyle Türkiye nüfusunun yaklaşık yüzde 80'ini -vatandaşımızı- doğal gaz kullanım konforuna kavuşturmuştur. Bu anlamda sizleri tebrik ediyorum.

Ayrıca, tüm Türkiye'de 1 milyon ağaç ve 1 milyon lavantayı toprakla buluşturarak çevreye vermiş olduğunuz destek için de sizlere teşekkür ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Teşekkür ediyorum Sayın Durmuşoğlu. Tabii, bu arada süre hassasiyetinizden dolayı ayrıca teşekkür ediyorum, süreden dolayı da sağ olun.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Biz teşekkür ederiz.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Şimdi söz sırası Sayın Sertel'de.

Buyurun.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Evet, Sayın Genel Müdür, öncelikle, bu sunumu KİT Komisyonu üyelerinin mail adreslerine gönderirseniz, orada bizim yararlanacağımız çok önemli konular olduğunu ve oradan da bilgi sahibi olmanın yararlı olduğunu düşünüyorum.

Siz bu sunumda bir söz söylediniz; Karadeniz'deki gazı 6 Kasım günü -pazar gününe denk geliyor- herhâlde borulara vereceksiniz diye anladım. Doğru mu?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Soru-cevapla gidiyorsak söyleyeyim isterseniz.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Soru-cevaptan değil de... Yani 6 Kasım tarihini zikrettiniz.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – 6 Kasım'da boru hattını biz hazır hâle getireceğiz, onu söyledim.

ATİLA SERTEL (İzmir) – 6 Kasım tarihini söyleyince, ben, pazar gününe denk geliyor yani pazar günü acaba bir tören falan mı düzenlenecek diye düşündüm de. Öyleyse tamam, o zaman mesele yok.

Şimdi, burada finansman giderlerinin her yıl devasa büyüdüğünden ve Bedri Bey'in söylediği gibi, gerçekten BOTAŞ'ın zararlarının yükseldiğinden söz ediyor. 2017 yılında 62 milyonmuş bu zarar, 2018'de 905 milyona çıkıyor; önceki yıla göre yüzde 270 artıyor, sonra 2 milyar 491 bine; 2020 yılında yüzde 33 daha artıyor, 4 milyar 414 milyon 459 bin TL gibi çok ciddi bir boyuta ulaşıyor. Şimdi, tabii, Osmaniye Milletvekilimiz de -konuştu, çıktı ama- söyledi, işte "Doğal gaz sübvansede ediyor." dedi. O nedenle herhâlde BOTAŞ'ın büyük bir zarara girdiğini ifade etmek istedi. Bu ağır bir finansman sıkıntısı içinde olan kurumun borcunu ödeyemediği, alacaklıların açtığı davalar, yapılandırmalar nedeniyle ciddi bir biçimde faiz ödediği de iddia ediliyor. Ben buna ilişkin sizden bu gerçekleri açıklamanızı istiyorum Komisyona, yazılı olarak da verebilirsiniz, sözlü olarak da olabilir, fark etmez.

2018 yılından günümüze bu dövizdeki olağanüstü yükseliş nedeniyle şirketin hem dolar bazında hem de TL bazındaki zararı ne oldu? Bunu öğrenmek isterim.

Döviz üzerinden alınan yüklü kredilerinin ödenmesinde şirket sıkıntı çekiyor mu? Takibe düşen krediniz var mı? Mevcut kredileri ödemek için çeşitli faiz oranlarından başka borçlanmalara gittiği de ifade ediliyor. BOTAŞ olarak hangi ülkelerden, ne kadar faizle krediler çektiniz? Bunu öğrenmek istiyorum.

Günümüz itibarıyla şirketin döviz ve TL bazında toplam kredi borcu ne oldu? O konuda bilgi rica ediyorum.

Günümüz itibarıyla ödeyemediğiniz borç miktarı, bu yapılandırmalardan dolayı, esas borcunuz haricinde, kurumun kasasından çıkacak para tutarı nedir?

2021 yılında finansman giderleriniz ne kadar oldu?

Şirket, abone ve tüketicilere yönelik doğal gaz satış fiyatlarını belirleme yetkisine sahip. BOTAŞ, Bakanlığın ve Cumhurbaşkanlığının uygun görmesi hâlinde doğal gaz satış fiyatını maliyetin altında da belirleyebiliyor. Bunu da arkadaşlarımız ifade ettiler. Elektrik ve doğal gaz fiyatlarında son iki yılda üst üste yaşanan artışlar Türkiye'yi gerçek anlamda Avrupa'nın zirvesine taşıdı. 2019-2021 yıllarının ilk yarılarını kapsayan iki yıllık dönemde elektrik fiyatları yüzde 47,4, doğal gaz fiyatları da yüzde 42,3 yükseldi. 2022 yılında ise tam bir zam yağmuru başladı. Temel bir hak olan ısınma hakkı yapılan bu zamlarla tamamen lükse dönüştü. Vatandaş ne yazık ki battaniyenin, yorganın altına sığınarak üşümek için yeni yeni yöntemler bulmaya çalıştı; evin içinde koşturan, ısınmak için birbirlerine battaniye veren emeklilerle karşılaştık. Karadeniz'de doğal gaz bulunduğu müjdesinin verildiği Ağustos 2020 tarihinden bu yana konutlara yapılan zamlarla birlikte doğal gaz -saydım- toplamda 10 kez zamlandı. Konutlarda kullanılan doğal gaz tarifesine göre -1 Ocak 2021'i baz aldık- Haziran 2021'e kadar her ay yüzde 1'er ve 1 Temmuz 2021 tarihinde ise yüzde 12 oranında zam yapıldı. 2022 yılında 1 Ocak'ta yüzde 25, 1 Nisan'da yüzde 35 ve son olarak da 1 Haziranda yüzde 30 oranında artış yapıldı. Buna göre, müjdenin verildiği Ağustos 2020 yani "Yerli ve milli doğal gaz geliyor." denilen Ağustos 2020 yılından bu yana, konut tarifesinde toplam yüzde 100 oranında zamlanırken faturalar da tam 2'ye katlandı.

Buna göre ben yine sorularımı sorayım, buna açıklık sağlarsanız ve yazılı olarak veya sözlü olarak yanıt verirsiniz memnun olurum.

2021 ve 2022 yıllarında alım maliyetlerinin yüzde kaç oranında ucuza sattınız doğal gazı?

Son beş yılda sizin alım maliyetiniz yüzde kaç arttı, buna karşı siz doğal gaz fiyatlarına yüzde kaç zam yaptınız?

Son beş yılda doğal gaz fiyatlarına yıl bazında yüzde kaç zam yapıldı? Hangi yıl, hangi ay doğal gaza yüzde kaç zam yapıldı?

Vatandaşlarımız doğal gazla gelen zamlardan ciddi şekilde şikâyetçi. Biz, Cumhuriyet Halk Partisi milletvekilleri olarak Türkiye'nin hemen hemen bütün illerine defalarca gidiyoruz ve insanlarla yüz yüze, onların sorunlarını dinliyoruz. En fazla şikâyet gelen durum, bir elektrik; iki, doğal gaz; üç, gıda fiyatlarındaki büyük artışlar. Halkımız artık dayanacak noktada değil.

Siz anlattınız, onu da soracağım... Rusya ve Ukrayna arasındaki savaş bizi nasıl etkiledi? diye sorum vardı ama 2 kez tekrarladığınızdan, Ukrayna'dan gelen gazın yüzde 30 oranında azaldığını ifade ettiniz. Rusya'dan doğal gaz alımlarını ruble olarak sanıyorum yapıyorsunuz ya da dolar olarak. TürkAkım Projesi'nde Rusya'yla ortağız. Rusya'ya uygulanan ambargolar nedeniyle Türkiye bundan zarar gördü mü, bunu öğrenmek istiyorum.

2020 yılında Yunanistan'a 557 milyon standart metreküp doğal gaz ihraç etmişiz. 2021 yılında Yunanistan veya başka ülkelere doğal gaz ihracatımız ne oldu, onu öğrenmek istiyorum.

Ayrıca, savaş nedeniyle Gazprom şirketi, uluslararası arenada ağır yaptırımlara ve mali kayıplara maruz kaldı. BOTAŞ olarak Gazprom ortaklığıyla Turusgaz ve TürkAkım Gaz Taşıma şirketleri var, bu şirketler de yaptırımlardan etkilendi mi? 2021 yılı kâr oranları ve 2022 yılının ilk beş ayındaki performansları ne oldu, onu öğrenmek istiyorum.

Son sorularım. Sizin taşıt, araç ve kiralama işinde birtakım sıkıntılar vardı, o dönem dile getirmiştım, şimdi bu benzer sıkıntıların devam ettiğini anlıyorum. Şöyle ki 2017'de 89 araç kiralanmış, 13 milyon 895 bin lira ödemişsiniz; 2018'de bu sayı 115'e çıkmış, 12 milyon 41 bin lira ödenmiş. Sayı artmış ama 2018'deki tutar düşmüş. 2019 yılındaki raporda araç sayısı belirtilmemiş fakat araç kiralamaya ödenen tutar bir önceki yıla göre 2 katı artmış, 26 milyon 245 bin liraya yükselmiş. 2021 ve 2022 yılında, araç kiralamasında toplam kaç araç için ödeme yaptınız? Şu anda kiralık araç sayınız kaç? Akaryakıtla gelen zamların ardından kiralık araç sayısını düşürdünüz mü? Bu araçların marka ve modellere göre dağılımına ilişkin ve bu araçları kimlerin kullandığına ilişkin bilgi rica ediyorum. Bugün için araç kiralamaya ödenen aylık ve yıllık tutar nedir? Kiralanan araçların yakıtlarının BOTAŞ'a mı, yoksa kiralama şirketine mi ait olduğunu; eğer öyleyse kiralık araçların 2020 ve 2021 yılındaki ve 2022 yılının ilk beş ayındaki yakıt masrafını yani BOTAŞ'ın yakıtı ne kadar para harcadığını ve -ödeniyorsa- şoför ücretlerini öğrenmek istiyorum.

Sayın Genel Müdür, BOTAŞ'ın başarısı Türkiye'yi rahatlatacaktır; bu, görünen gerçektir. Bizim sizden ricamız BOTAŞ'ı haksız ve hukuksuzluklara yol açmayacak bir yapı ve anlayış içerisinde yönetmenizdir. Özellikle, bu ödüllendirme sistemindeki duruma değinerek sözlerimi bitirmek istiyorum. Ödüllendirmede, gerçek anlamda ödüllendirecek işçi bulamadıysanız ve BOTAŞ işçilerini ödülün mahrum ettiyseniz, bunun gerekçesini açıklamak zorundasınız. Ödül komitesinin kendi kendini ödüllendirdiği ve sadece üst düzey yöneticilerinin ödüllendirildiği bir ödül anlayışının ne kadar geçerli olduğunu size, bu ödüllendirmeyi yapanların vicdanlarına ve bundan sonraki ödüllendirmelerde bu sözleri nasıl değerlendirip değerlendirmeyeceklerini takdirinize bırakıyorum.

İyi ve güzel günler olsun, her şey Türkiye için olsun. Bu ülke hepimizin, birlikte yaşıyoruz; barış içinde, kardeşlik içinde... BOTAŞ'ın başarılı olmasını canıgönülden, çok isteyen arkadaşlarımızla birlikte, isteyen ve destekleyen bir anlayışı savunacağız ama haksızlıklara ve hukuksuzluklara karşı da sözümüzü söyledik. Kimseye karşı kişisel bir husumet yoktur, bir anlayışa karşı eleştiriler vardır.

Bizi sabırla dinlediğiniz için teşekkür ediyorum. Sözlü vereceğiniz yanıtları bir televizyon programına katılacağım için dinleyemeyeceğim ama tutanaklardan en ince ayrıntılarıyla okuyacağım, yazılı da verirseniz onları da ince ayrıntılarıyla okuyacağım.

Teşekkür ederim.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Şu ödül noktasındaki cevabımızı dinlemenizi ben özellikle istirham ediyorum.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Evet, en sonda.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Başkanım, isterseniz dinleyeyim ama ben televizyon programına gitmek zorundayım.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Evet, teşekkür ediyoruz Sayın Sertel, sağ olun.

Güzel temenniler için ayrıca teşekkür ediyoruz.

Sayın Gaydalı, söz sırası sizde, buyurun.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben otuz beş yıllık mühendislik kariyerinin yarısından fazlasını petrol sektöründe geçirmiş birisi olarak bazı şeylere değinmek istiyorum. Hatta şunu da ilave edeyim: 1976 yılında ilk Irak-Türkiye Petrol Boru Hattı'nda da çalıştım. Tabii, o zamanın Türkiye'si ile şimdinin Türkiye'si arasında epeyce fark var. O zaman, esas müteahhit Mannesmann'dı, ben Tekfen'le çalışıyordum; Tekfen taşerondu. Hatta "consultant" olan proje müellifi de bir Fransız firmaydı. Ben hayatım boyunca teknik konularda hiç kimseye hiçbir şekilde tavsiye vermedim. Orada da taşeron olmamıza rağmen, Mannesmann olsun, Fransız firması olsun, hepsine yanlış uygulamalarından dolayı sesini yükselten bir insan oldum. Hatta ben şunu izledim: Fransızların yapmış olduğu projede depolama tankında, Yumurtalık'taki su testinde taban plakası yarıldı. Bizim arkadaşlar çok üzüldüler, Fransızların ilk reaksiyonu "Tabii, sizin Türklerin yapacağı iş bu kadar olur." falan. Arkadaşıma dedim ki "Ya, üzülme, hele bir açılış, içine girelim, ondan sonra görüşürüz." Neticede, bunun proje hatası olduğunu kabul ettirdik onlara. 42 inç genişliğinde 2 tane boru hattı geçiyor, ben oradan sorumluydum. Buradaki güvenlik olaylarından dolayı da ana müteahhit firmaya kafa tutan o "belt"leri hatalı olarak gönderenlere "Yapmıyoruz." deyip direnen bir insandım. Her neyse, benim konuşmalarım biraz yanlış anlaşılıyor, bilhassa MHP'li arkadaşlar tarafından. Sanki benim böyle bir yabancı hayranlığım var, yabancılar böyle yapıyor... Doğru, ben yabancı firmalarda çalıştım ama takdir de ettim çalışmalarını, hiçbir zaman hayranlık duymadım, ben bunu açık söyleyeyim. Şimdi, şuna geldik: Dünya petrolleri Ceyhan üzerinden dünya pazarına iletilecek. Her zaman duyduğumuz bir konu, güzel bir konu da tabii. Böyle bir enerji koridoru üzerinde topraklarımızın olması çok güzel bir şey ama "Biz Rotterdam'la aynı seviyeye geldik." demenize ben katılamıyorum, kusura bakmayın çünkü ben şunu öğrenmek istiyorum: Bu inşaatlarda kullanılan malzemelerden yerli olarak ne üretiyoruz biz? Biz teknolojiye neredeyiz? Yoksa yani "Şuradan aldım, buradan aldım, müteahhide aldım, şunu yaptı..." bana bir şey ifade etmiyor. Bunlar nedir? Borulardır, vanalardır, "fitting"lerdir, enstrümanlardır hatta hatta "pig trap"lar var, mal geliyor, oraya alıyor hatta benim o çalıştığım yıllardan bugüne kadar çok daha değişik versiyonları çıkmış, "intelligent pig" falan da çıktı, herhâlde çok daha değişik tipler çıktı. Biz buralarda nerelerdeyiz? Bunlar üzerine bir çalışma yapıyor muyuz? Bu tür üretimleri planlıyor muyuz? Biz Rotterdam seviyesine gelmeyi planlıyorsak hakikaten bir karşılaştırma yapalım: Hollanda bu malzemelerin yüzde kaçını üretiyor, biz ne kadarını üretiyoruz? Depolamada geliştirme projeleri yaptığınızdan bahsettiniz; başarılar diliyorum, hakikaten güzel bir şey yani akıl mantık biraz zorlandığı zaman elbet bir şeyler yapılır. Bir de "Petrol boru hatlarında hırsızlığı sıfıra indirdik." dediniz, ben de bunlardan çok muzdarip oldum çalışma döneminde. Hatta ben size şunu söyleyeyim: Şelmo sahasında çalışırken -tabii, Batman'a 50 kilometrelik boru hattımız vardı, boru hattıyla da transfer en ucuz şekildir, hepinizin malumu- biz transferimizi boru hattından kestik, tankerlerle taşımaya başladık ve bir de baktık ki karakolun 500 metre arkasında bir

noktadan çalışıyordu vatandaşın biri. Yani bu mantaliteyi silmediğimiz sürece bizim bunu sıfırlamamız mümkün değil, ben buna pek inanmıyorum. Gerçi daha sonra dediniz ki “12 vaka yakaladık.” demek ki sıfırlanmamış, hâlâ 12 kişi buna teşebbüs ediyor.

Bir de bu transfer kompresör basınç arttıracamız falan... Benim değişik bir hikâyetim var, bunu da sizinle paylaşmak isterim: Biz Diyarbakır’daki petrol sahasında çalışırken bir boru hattını patlattık. Niye patlattık biliyor musunuz? Transfer pompası durmadığı için. Sene 1980, ham petrol hattı bıçakla kesilmiş gibi yarıldı, biz de hayret ettik başta ama ondan sonra o segmenti kesip aldığımız zaman içinden koskocaman bir buz bloku çıktı. Tabii, şimdi diyeceksiniz “Ham petrolün içinde buz ne arıyor?” O tuzlu suyu ne kadar arıtsanız bir vadinin içindeydi, en dipte birikmiş birikmiş birikmiş, eksi 18’lerde buzlanınca kalıp gibi durmuş orada, transfer pompası da basmış. Tabii, o transfer pompalarında çok ince bir metal vardır “shear pin” denir ona, belirli bir basıncın üzerine geldikten sonra o kopar ve transfer pompası devreden çıkar. Bizim akıllı ustamız gitmiş “Gavur burada sahtekârlık yapmış, incecik metali koymuş” demiş, dayamış oraya 10’luk bir tane çivi, motor bastı bastı, nihayetinde patlattık. Tabii, seneler öncesini anlatıyoruz, bugün aynı şeyler yok değil ama bunların hepsi ders alınması gereken konular bence.

Bir de şuna değinmeden geçemeyeceğim, ben 10 Mayıs 2022 tarihindeki KİT Komisyonunda yoktum. MHP Milletvekili Sayın Kaşıkçı, gerçi buradaydı yine kaybolmuş, demek ki tutanaklardan okuyup yorum yapmak daha hoşuna gidiyor, herhâlde okur bunu. Ben Genel Kurulda bir konuşma yaptım ve ben Genel Kurulda da olsa, nerede olursa olsun konuşmamın her kelimesinin arkasında olan bir insanım; iyice düşünür taşınırım, kelimeleri tartarım, konuşurum.

Şimdi, Sayın Kaşıkçı demiş ki: “Türkiye Petrollerinin Amerikalı bir şirkete 1,9 milyar dolarlık bir iş verdiğini, iş pasladığını ifade etti.” Benim böyle bir ifadem varsa gelsin hesaplaşalım, benim böyle bir ifadem yok. Yalnız ikide bir “Efendim, millî, yerli, şunu yaptık, bunu yaptık...” Ben dedim ki: “Yahu, Amerikalı firmaya boru döşetiyorsunuz, bunun neresi yerli?” Hatta gene aynı konuya geldi, Sayın Kaşıkçı dedi ki: “Biz, bunu ne zaman becereceğiz?” Ben şunu iddia ediyorum: Son elli yılda Türkiye her konuda tıbbından mühendisliğine kadar dünya çapında isim yapacak insanlar yetiştirdi, bunu iddia ediyorum ama bunların yarısı bugün Türkiye’de değil, belki yarısından da fazlası. Şimdi, mühim olan, insanları yetiştirmek değil, o yetiştirdiğiniz insanları belli bir ekip kurarak çalıştırmak, yoksa yetiştir yetiştir gidiyorlar; bu bir çözüm değil. Arkasından diyor ki “Ben ertesi gün tutanaklardan bunu okudum ama üzülererek okudum çünkü kendisinin teknik bir insan olduğunu ben biliyordum ama bu Komisyonunda bazı milletvekilleri gibi onun da teknik olarak bu olaylara yaklaşmadığını, tamamıyla siyaseten yaklaştığını Meclis Genel Kurulu tutanaklarını okuyunca anladım.” Ya Sayın Kaşıkçı iyi okumamış veya okuduğunu anlamamış, lütfen tekrar okusun. Bir söz daha etmiş burada ve isimden bahsederek geçtiği için tutanaklara geçsin: Madem benim isimden bahsetti tutanaklara... Hah, geldi Sayın Kaşıkçı da. Evet, bu anlaşmayı da Türkiye Petrolleri kapalı kapılar arasında yapmamış, kendi sosyal medyasından da bu anlaşmayı zaten paylaşmıştır. Şimdi ben “Niye bu firmaya bu iş verildi?” iddiasında değilim. Ben de hayatım boyunca en kaliteli firma hangisiyse, marjinal fark varsa her zaman en kaliteliğine verilmesi taraftarı oldum, verdim de ve uluslararası onlarca ihaleyi yönettim. Şunu da size aktarayım: Ben hangi firmaya verildiğini değil, kaç verildiğini her zaman sorgulayan bir insanımdır. Bizim hocalarımızdan birinin de çok güzel bir lafı vardı -daha talebeyken- “Beyler, birkaç sene sonra mühendis olacaksınız. Çok basit bir mühendislik tarifi yapayım: Bir aptalın 2 liraya yaptığı işi 1 liraya yapmasını bilen insana ‘mühendis’ denir.” dedi, doğru. Yani herkes iş yapar ama 2 misline, 3 misline yapar, mühendisin ekonomik yapması lazım. Bu yönden de hakikaten mukayeseli bir keşif yapılmış mıdır, ben onu sorarım, sorgularım; her zaman da sordum, yanlış da olsa doğru da olsa sorgularım. Yani ben “Niye Schlumberger’e verildi, niye şuna verilmedi değil.” Hele daha sonra diyor

ki: “İnşallah, bu Amerikalı şirkete bugün bu işin verilmesine hüzünlenen Sayın Gaydalı yarın yerli bir firmamız bu işi yaptığı zaman da çıkıp bir çamur atmaz.” Ben hayatımda hiç kimseye çamur atmadım; eğer gerçeği istiyorsanız AKP-MHP iktidarı patinaj yapıyor, çamurda patinaj yapıyor, o homurtularla siz ilerlediğinizi zannediyorsunuz ve etrafa çamur sıçratan sizsiniz, ben değilim.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Sayın Gaydalı, on dakikamız doldu. Toparlarsanız sevinirim.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Teşekkür ediyorum.

Peki, ben, burada kesiyorum.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Buyurun, son sözlerinizi alayım arzu ederseniz.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – E, yok gidişat biraz bozulunca vazgeçtim. Bu kadarı kâfi.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Yok, bozulmam efendim, söyleyin ben de cevap vereceğim size zaten. Yani ne söylemek istiyorsanız söyleyin.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Hayır, hayır.

Peki, Sayın Gaydalı...

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Tamam da yani bir saldırı şeyine geçmişsiniz, “defence” durumunda ve buna hiç gerek yoktu. Ben ne kimseyi küçümsedim ne de benim yabancı hayranlığım var; bunlardan da vazgeçin lütfen.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Peki.

Sayın Gaydalı, teşekkür ediyorum.

Sayın Türkmen, söz hakkı sizde.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Başkanım, araya girip beni alsaydınız.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Sırada arkadaşlarımız var, vereceğim söz.

POLAT TÜRKMEN (Zonguldak) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, Sayıştayımızın değerli temsilcileri, BOTAŞ’ımızın Değerli Genel Müdürü ve çalışma arkadaşları, diğer kurumlardan gelen değerli temsilciler; ben de sizleri saygıyla selamlıyorum.

BOTAŞ’ı görüşüyoruz, sunumda da gördüğümüz gibi gerçekten çok bizim anlayabileceğimiz şekilde ve dünyanın gidişatını özetleyen bir sunumdu; neler yaptığını, neler yapacağını, eksiklerinin neler olduğunu, bugün dünyanın gittiği gidişatın ne olduğunu orada daha iyi gördük. Arkadaşlarımız da söyledi, bu sunum bizlere eğer e-mail üzerinden de atılırsa çok daha istifade etmiş oluruz tabii bundan. Arkadaşlarımız bazı eksiklikleri, noksanlıkları daha iyiye gidişte sizlere de bir rehber olacak fikirlerini zaten ortaya koydular.

Ben özellikle şunu söylemek isterim: Türkiye’deki belli kurumların oluşturmuş olduğu hizmetlerden de istifade etmeniz -ki bu başta TTK olmak üzere, diğer kurumlar da olabilir- çok önemli bir hadisedir. İkinciye, yine, Sayın Gaydalı’nın söylediği “Bugün yetişmiş olan çok insanımız var Türkiye’de fakat bunların çoğu dışarıya gidiyor ve Türkiye’de değil.” Bunun yanlışı gerçekten bir fiyat, istikrar meselesinden kaynaklanıyor, bu çok önemli bir şey ama bunlar hep istismar ediliyor. Ondan dolayı da başka yöntemler, yollar, işte, kanuna aykırı olmamak kaydıyla bir şeyler yapılıyor. Siz bugün 30 milyon dolar alan bir petrol mühendisini, diğer şirketlerde olanları, Türkiye’de 10 bin liraya, 20 bin liraya, 30 bin liraya çalıştıramazsınız; bu çok doğaldır. Bugün tıpta da gördüğünüz gibi devlette çalışan doktorlarımızın büyük bir kısmı özel sektöre, bir kısmı dışarıya gidiyorlar. Bu

ücret politikasını değiştirmek lazım ama bunda özellikle hepimizin Meclis olarak da partiler olarak da topyekûn birlikte karar verebileceğimiz, birlikte hareket edebileceğimiz ve buna inanacağımız bir sistemin oluşmasına katkı vermemiz gerekiyor. Ne yaparsanız yapın, nasıl yaparsanız yapın, öyle bir kutuplaşmanın içerisindeyiz ki hiçbir şeye güvenilmeyen, hiçbir şeyin doğru bulunmadığı, kim yaparsa yapsın “Sayıştay yaparsa kötüdür, genel müdürlükler yaparsa devlet yaparsa kötüdür, kim denetlerse kötüdür...” böyle bir anlayışın içerisinde bunları hayata geçirmek de çok zor. Onun için de Türkiye’nin buna bir karar vermesi lazım. Devlet kurumu bizim dediklerimiz, diğerleri -baktığımız zaman- bu paraları verenlerin ve dünyada bu işleri yapanların tümü hemen hemen özel şirketler, petrol şirketleri. Ve onlar, doğru, elemanlarını kendileri seçiyorlar, kabiliyetine bakıyorlar, kapasitesine bakıyorlar, iş yapabilirliğine bakıyorlar ve dediğimiz gibi, 1 liraya, 2 liraya üretileni 1 liraya üreten kim varsa onun adına “mühendis” diyorlar, çok doğru ama Türkiye’de bunu yaptığınız zaman “Yandaşıydı, ona çok para veriyordu, buna çok para verdi, onu denetledi.” Niye? Çünkü devlet kurumları, bu dediğimiz stratejik öneme sahip olan kurumlar bugün Türkiye’de. Bunlar var, devlet kurumları, niye devlet kurumları? Bizde doğal gaz çıkmıyor, petrol çıkmıyor. Ona benzer, işte, çok az veya ihtiyacı karşılamayacak kadar çıktığı için de o insanlarımız o dediğiniz şirketlere kayıyor. İnşallah, bugün baktığımız zaman, bizim Filyos havzasında doğal gazın çıktığı Karadeniz’den, işte, bizim Zonguldak bölgesinden inşallah şebekelere verilecek. Orada BOTAŞ’ın çalışanlarına bakıyoruz, oradaki insanlara ve oranın CEO’luğunu yapan, 30 milyar doların üzerinde cirosu olan şirketlerden gelip de -Türk olan-bizimle orada o şirket adına çalışan insanları görüyoruz. Onun da Zonguldak’ta yetişen bir kardeşimiz olduğunu da görünce çok da mutlu oldum, memnun oldum, doğrudur. Ama işte, demin de söylediğimiz gibi bizde hep devlet kurumları bu stratejik öneme sahip olan kurumları yönetiyor, öyle olmak zorunda çünkü özel şirketin yapabileceği bir şey de yok burada.

Deminden beri zararını konuşuyoruz, işte “BOTAŞ şöyle zarar etti...” Ne yapacak? Doğal gazı dışarıdan alacak, petrolü dışarıdan alacak. Olabildiğince, işte, boruları, yeni yeni o tip yerli malzeme kullanmaya veyahut endüstrinin geldiği noktada onu kullanmaya başlamışız. E, dolayısıyla yatırım yapan bir kuruluştur. Yatırım yapan bir kuruluşun da zarar etmesi çok doğal bir şeydir, bu da hazineden karşılanacaktır veyahut işte, o kuruma fırsat verildiği ölçüde de dışarıdan karşılanacaktır. Türkiye’nin ve dünyanın geldiği nokta neyse o şekilde karşılanacaktır çünkü hesap verecek kurumlardır bunlar. Onun için de bunları çok fazla bu stratejik kurumlarımızın eksikliğini, noksanını veya olması gerekeni söylemek tabii ki çok hak, çok doğal, çok doğru ama onları sözlerimizle, şekillerimizle, “Bunları da yaparsak çok daha iyi olur, bunu bu şekilde yapmakta yarar vardır.” ikazını söyleyip bunu da bir polemik, magazin meselesi hâline de getirmemek lazım. Yani söylemlerimizdeki olayları başkalarıyla, başka magazin meseleleriyle birleştirip çok daha iyi anlayalım anlamına getirecek ki buradaki olanların hafızası, bilgisi, becerisi, mühendisliği veyahut başka yollardaki birikimleri, bunları normal söylediğiniz zaman da anlaşılabilir ve anlayabilir seviyede arkadaşlarımızdır, dostlarımız, kardeşlerimizdir, yönetim kurulundaki arkadaşlarımızdır diye söylüyorum.

Spora da çevreye de Türkiye’nin geleceğine yapacağınız büyük katkıya da şimdiden teşekkür ediyorum, bu çalışmalarınızda sizlere başarılar diliyorum, hepinizi ben de tebrik ediyorum. İnşallah hayırlara vesile olur, bu toplantımız da hayırlara vesile olur. Bundan da çıkarılacak dersler vardır, onun için buradayız zaten. Ben hepinize teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, teşekkür ediyorum söz verdiğiniz için.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Sağ olun Sayın Türkmen, teşekkür ediyorum.

Şimdi söz sırası Sayın Ünlü’de.

Buyurun Sayın Ünlü.

BAHA ÜNLÜ (Osmaniye) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, BOTAŞ'ın Genel Müdürü ve yöneticileri, diğer kamu kuruluşlarından gelen bürokrat arkadaşlar; hepiniz Komisyonumuza hoş geldiniz, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Genel Müdür, sunumunuzu izledik; gayet güzel, sizi kutluyorum, tebrik ediyorum, başarılarınızın devamını diliyorum. İnşallah çok çok güzel şeyler yapacaksınız bu ekiple. Daha önce de Komisyonlarda izlemiştik, gerçekten dediklerinizin hepsi güzel şeyler. Bilhassa en çok ilgimizi çeken de doğal gaz depolama için Tuz Gölü'ndeki tesisleri bize gezdirmiştiniz, gerçekten çok etkilenmiştik o görüntülerden. Daha çok gaz depoladığınız ve daha çok da edeceğinizi taahhüt ediyorsunuz. Onların umarım hepsini zamanında yapacaksınız. Tekrar tekrar kutluyorum sizi.

Benim de birkaç sözüm var sizlere: Bildiğiniz gibi Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Projesi (TANAP) yatırım bedeli milyar dolarları bulan, Bakü'den İtalya'ya uzanan 3.500 kilometrelik güney gaz koridorunun önemli bir parçasıdır. Bu uluslararası projeyle Azerbaycan'da üretilen doğal gazın öncelikle Türkiye'ye, ardından Avrupa'ya taşınması amaçlanmıştır. Pandemi koşullarının ağır olduğu 2020 yılında BOTAŞ'ın bu projeye yıllardır emek veren çalışanlarını işten çıkardığı iddia edilmiştir. Aslında istihdam kaybının önlenmesi amacıyla işten çıkarmaların yasaklandığı pandemi koşullarında TANAP Kamulaştırma Direktörlüğünde çalışan 115 personele projenin bittiği gerekçesiyle sözleşme imzalamaları ya da ücretsiz izne ayrılmaları yönünde yazı göndererek işten çıkardıkları iddia edilmiştir. Sizlere sormak istediğim, bu iddialar doğru mudur? İddialar doğru ise işten çıkarmaların yasaklandığı o dönemde işten çıkarmaların yapılması doğru mudur? Bunu sormak isterim. İşten çıkarma sonucu çalışanlara yasal hakları konusunda bilgi verilmiş midir? Çalışanlar haklarını alabilecek midir? Şu anda direktörlükte çalışan kişi sayısı ne kadardır?

Benim sözlerim bu kadar. Sizlere çalışmalarınızda başarılar diliyorum. İnşallah gelecek dönemde de güzel şeyler bekliyoruz sizlerden.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Sayın Ünlü, teşekkür ediyorum ben de.

Söz sırası Sayın Öztürk'te.

Buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle Sayın Genel Müdürümüzün sunuma bağlı kalmadan ama konusuna da çalışarak yapmış olduğu sunum için teşekkür ediyoruz. Diğer vekillerimiz gibi biz de sunumu da -yazılı olarak bizde olmadığı için- mail ortamında alırsak memnun oluruz.

Şimdi, daha öncesinde de Sayın Genel Müdürümüze Enerji Bakanlığı vasıtasıyla birkaç tane soru sormuştum. Gelen cevapları -tabii ki sizin bu yoğunluğunuzda direkt sizin verdiğiniz cevaplar olmadığını düşünüyorum ama- bizim sorularımız çok açık olmasına rağmen bir kısmı anlamamazlığa gelinerek usulen verilmiş cevaplar olarak gördüm; onları tekrar incellerseniz sevinirim.

Şimdi, Haziran 2021 ile Haziran 2022 arasında doğal gaz fiyatlarında elektrik üretiminde yüzde 630, sanayide ise yüzde 601 oranında bir zam söz konusu. Kaçırmadıysam, sunumda dünyadaki doğal gaz fiyatlarının 2 kat arttığı şeklindeki bir anlamı ben o şekilde yorumladım ama Mücahit Bey de biraz önceki açıklamasında dünyadaki doğal gaz fiyatlarının 12 kat arttığını söyledi; siz de bunu bu şekilde tasdikliyorsanız ben size matematiksel olarak bazı sorular soracağım. Anladığım kadarıyla “12 kat”ı kafa sallayışınızdan tasdiklediğinizi görüyorum. Yani doğal gazda 12 kat artış varsa, döviz de 2

kat arttığına göre geçen senenin haziranından bu zamana, 12x2 eder “24” ama gördüğümüz kadarıyla “yüzde 600” demek de sizin rakamlarınızda 12x2 “24” yapmıyormuş, 12x2 “6” yapıyormuş, yüzde 600’ü. Dolayısıyla burada mantık dışı bir durum söz konusu.

Ben anladığım kısımdan söyleyeyim. Türkiye’nin uzun vadeli anlaşmaları söz konusu, dolayısıyla bu uzun vadeli anlaşmalar çerçevesinde günlük spot fiyatlardan tabii etkilenmediğimiz bir kısım da var. Yaklaşık 59,5 milyar metreküp civarında tüketimimiz olduğunda bunun yüzde kaçını uzun vadeli sözleşmeler çerçevesinde yapıyor, yüzde kaçını spot piyasadan alıyor? Dolayısıyla spot piyasadaki... Bana daha önceki vermiş olduğunuz cevabınızda, önümüzdeki dönemlerde çıkacak olan Karadeniz doğal gazından dolayı spot piyasadan bazı uzun vadeli projelerimizin, sözleşmelerimizin bir kısmını yenilemediğinizi, dolayısıyla onu da şu anda gaz çıkıncaya kadar, hatta verilinceye kadar spot piyasadan karşılamak durumunda olduğunuzu da ifade etmişsiniz. Dolayısıyla aradaki bu farkın tam olarak anlaşılabilmesi için böyle “12 kat arttı.” demekle bitmemesi lazım. Bunun, basit bir şekilde, dövizle kıyasladığımızda “24 kat” o zaman, sizin bahsettiğinize göre, vatandaşın geçen yılın fiyatlarından “24 kat” fazla kullandığı anlamına gelmesi lazım. Ama gördüğümüz kadarıyla yüzde 600 olduğuna göre... Vatandaşa bunu daha doğru bir şekilde izah etmek açısından soruyorum çünkü aradaki oranı bilmediğimiz takdirde bizim bunu matematikle izah etme şansımız yok çünkü.

Devamında, sanayide bir gaz kesintisi söz konusu oldu, öncelikle yüzde 40 kısıtlama oldu, daha sonrasında yüzde 20’ye düştü; hâlâ bu kısıtlama devam ediyor mu? Bunu merak ediyorum çünkü bir yandan sanayicimizi ihracata teşvik ederken bir yandan onun için en elzem olan enerjiyi kendisine kısıtlamakla bu ihracatı bu sanayici nasıl üretime dönüştürecek? Bu da ayrı bir çelişki.

Bir yandan bana verdiğiniz cevaplarla, yazılı sorulara verdiğiniz cevaplar ile Sayın Bakanımızın verdiği cevaplar arasında da büyük çelişki söz konusu. Şu manada; açıkçası, ya Bakanımızın yaptığı açıklamalar sizin açıklamalarınızı yalanlamış pozisyonuna geliyor ya da siz Bakana doğru bilgi vermiyorsunuz ki Bakanımız bu zamlardan bir ay öncesinde hiçbir sorun olmadığına dair açıklamalar yapmış. Bir yandan, sadece gazımızın yüzde 17’sini aldığımız İran’ı bu kısıtlamalara gerekçe olarak verdiğimizde bunun da tam bir, yeterli bir, makul, mantıklı bir izahatını tam olarak kafamızda oturtamadığımız için biz sorularımızı sorduk ama bir kısmına soruları anlamama cihetine gidilip cevap verildiği için bunlar yeterli gelmiyor.

Aslında sorulacak birkaç tane daha soru var ama bunun için de özellikle kontrata bağlı uluslararası uzun vadeli yapmış olduğumuz anlaşmaların dışında bir de önümüzdeki kitapçıktaki verilerden yola çıkarak soruyorum. Eğer tamamlanma derecelerinde bir artış söz konusuysa bu konuda da bize bilgi verirseniz sevinirim. Örneğin FSRU Projesi 2017 yılında başlamış ama 2021 yılında bitmesi planlanmış fakat 2022 yılına geldiğimizde tamamlanma derecesi şu anda yüzde 37’lerde, yüzde 37,14’lerde kalmış. E, bir yandan Tuz Gölü’yle ilgili, doğal gaz yeraltı depolamayla ilgili 2005 yılında başlamış, 2024 yılında tamamlanması bekleniyor ama 2005 ile 2021 arasında bu projenin daha yüzde 30,68’i tamamlanmış. Belki güncel olarak rakamları da bize verirseniz sevinirim ama yaklaşık on altı yılda yüzde 30’u tamamlanan projenin iki yılda kalanının tamamlanması mümkün mü? Bu hızla mümkün olup olmayacağıyla ilgili bilgilendirme verirseniz sevinirim.

Yine, aynı şekilde, Kuzey Marmara Doğal Gaz Depolama Tevsi Projesinde 2005’te başlanmış, 2022’de bitmesi planlanıyor ama daha hâlâ yüzde 28,26’sının tamamlandığı; bir yandan, doğal gaz iletim hatlarıyla ilgili 2015 yılında yapımına başlanmış, 2021 yılında bitmesi planlanmış ama ancak bitmediği; Dörtyol-Ceyhan Ham Petrol İletim Hattı Projesi 2019 yılında başladı, 2021 yılında bitmesi planlanmış ama şu an itibarıyla yarısı bile tamamlanmadı ve benzeri tamamlanmayan projelerle ilgili, bunun sebeplerini... Tabii, bir yandan bunlarla ilgili de bu projeler için Dünya Bankasından vesaire

yerlerden kredi kullanılıyor ve kredilerin faiz tutarları bir yandan dolar bazında ise açıkçası bu doğal gaz ve doğal gaza bağlı elektrik zamlarının aslında sadece dünya piyasasındaki küresel fiyat artışlarının yanında yaşadığımız dolarizasyonla ilgili etkisini de dolarizasyondan kaynaklı, dövizden kaynaklı artışların etkisini de bize izah ederseniz sevinirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ederim Sayın Öztürk.

Sayın Zeybek, buyurun.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Genel Müdür, kurumumuzun değerli yönetim kurulu üyeleri; hepiniz hoş geldiniz, saygılar sunuyorum.

Şimdi, ben, arkadaşlarımdan farklı bir soru soracağım sizlere. 2022 yılında 1 Ocakta yüzde 25 zam yapıyorsunuz doğal gaza, 1 Nisanda yüzde 35 yapıyorsunuz, 1 Haziranda da yüzde 30 yapıyorsunuz. Şimdi, ben hesaplamalarımda bunu yaptığım zaman faizin de yüzdesinin artırımını diye düşünürsek 2022 yılında yüzde 107 bu yıl zam yaptınız. Yani siz şöyle düşünebilirsiniz, “Yok efendim, buradaki artışlar o kadar değil.” diyebilirsiniz yani 90 diyebilirsiniz ama zammın da zammı var burada yani zammı yapıyorsunuz bir ay öncesi, bir zam daha yapıyorsunuz, onu yüzde olarak alıyorsunuz öyle. Yüzde olarak öyle alınca bu yıl altı aylık süre içerisinde yüzde 107 zam yaptınız ama bu doğru değil, doğru da bulmuyoruz çünkü ne Türkiye’deki dövizde o aydan bu yana o kadar yükselme oldu ne de dışarıdaki fiyatlar o kadar arttı. Bu bir gerçek ama siz, Türkiye’deki ekonomik koşulları vatandaşın, zavallının sırtına... Bu şekilde dolaylı vergi alacağız, dolaylı olarak gelir elde edeceğiz diye düşünüyorsanız Hükümet adına, bunu da ben buradan size bildirmek, anlatmak ve söylemek istiyorum.

Şimdi, diğer taraftan arkadaşlar, dünya petrol fiyatları neyle oluşuyor? Varille oluşuyor. 1 varil kaç litre Sayın Genel Müdürüm? 200 litre diye biliyorum ben. 1 varilin 200 litre olduğunu düşündüğüm zaman, geçen sene -baktım şimdi internetten, fiyatları bir karşılaştırma yaptım- 8 Haziran 2021 yılında 1 varilin fiyatı 71,49 dolar o günkü fiyatı. Şimdi, bunu o günkü kur fiyatıyla çarpıyorum. O günkü kur fiyatı da 8 Haziran 2021’deki kur fiyatı da 8,540, çarpım yaptığım zaman 610 TL 524 kuruş oluyor; 200 litreye bölüyorum, 3 TL 52 kuruş yani 1 litre mazotun, motorinin fiyatı 3,52 kuruş ama sizin, Türkiye’deki Hükümetin o günkü koşullardaki satış fiyatı ne? 7,130 kuruş yani...

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Petrolün fiyatı mı?

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Petrolde diyorum.

Şimdi, 7,130 kuruştan 3,52 kuruşu çıktığımız zaman 4 liranın üzerinde bir ÖTV’si, KDV’si var bunun, böyle bir gelir elde ediliyor. Şimdi, 7 Haziran 2022’ye geliyorum. 7 Haziran 2022’de, bugün, petrolün varili 120,009 dolar. Doların kur fiyatına bakıyorum, bugün bu saatlerdeki fiyatına bakıyorum, 16,738 kuruş yani şimdi 120,009’la 16,738 kuruşu çarpıyorum, 2.008 TL. Şimdi onu 1 litre motorinin fiyatını bulmak için bölüyorum, 10,4 kuruş. Yani bugün Türkiye’deki motorinin ortalama satış fiyatını 26,5 TL olarak bilirsek, bilinen bir durum yani 27 TL olan bölgelerimiz de var, illerimiz de var, 26,3 veya 26,4 olan illerimiz de var yani nakliye fiyatlarıyla beraber. Çıkartıyorum, bugün litrede 16,5 TL ÖTV, KDV alınıyor diye düşünüyorum. Acaba yanlış mı hesap ediyorum? Eğer yanlış hesap ediyorsam beni düzeltiniz. Bunun böyle ayrıntılı bir cevabını almak istiyorum. Bu motorinden veya benzinden ne kadar ÖTV alınıyor, ne kadar KDV alınıyor? Yani bizim vatandaşımız şöyle düşünüyor: Efendim, motorin artıyor, motorin artıyor da -doğru, arttığını biz de biliyoruz- yani üç gündür dolar bazında, varil fiyatında 3 dolar arttı ama şimdi biz, bu artarken ÖTV’yi de artırıyoruz, KDV’yi de artırıyoruz. Yani aslında bu motorinin fiyatının artmasıyla beraber Türkiye’de dolaylı olarak çok kolay alınabilen

her gün vatandaşın cebinden yani farkında olmadan bindiği taşıtın her kilometresinde bir bedel ödüyor motorin olarak, benzin olarak yani yakıt olarak. Bu, doğru bir şey değil. Aslında dünya fiyatlarında motorinin veya petrolün bu kadar artmadığı değil ama Türkiye’deki ekonomik koşullarda, Hükûmetin getirmiş olduğu ülkenin bataklık durumunda, petrolden almış olduğu dolaylı vergilerle bir şekilde şu anda bütçeyi finanse ettiğini düşünüyorum. Bu konuda bizi dolaylı değil, ayrıntılı bir şekilde, kuruşuyla, kur farklarıyla yazılı olarak bilgilendirirseniz...

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Zeybek.

Sayın Kaşıkçı, buyurun.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Ben Kurumla ilgili konuştum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet, konuşmuştunuz, ilave söz istediniz herhâlde.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – İlave söz, Kurumla ilgili değil, Sayın Milletvekilinin benimle ilgili yapmış olduğu bir değerlendirme var, onunla ilgili birkaç hususu dile getirmek istiyorum.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Ben sizin değerlendirmenizi değerlendirdim.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Aslında ben sizin değerlendirmenize gerek duymayan bir açıklama yapmıştım. Siz neden çıktınız, ertesi gün Genel Kurulda bir konuşma yaptınız ve bana atıfta bulundunuz? Ben onu anlamış değilim. Geçen, Türkiye Petrollerinin toplantısında da zaten bunu ben dile getirdim.

Hemen çok özet geçmek istiyorum. Sanayi Bakanlığının, Sanayi Komisyonundan Meclis Genel Kuruluna gelen bir kanun teklifi vardı. Ben bu kanun teklifiyle ilgili Milliyetçi Hareket Partisi adına Genel Kurulda bir konuşma yaptım. Kanun teklifiyle ilgili bir değerlendirme yaptıktan sonra da özellikle Türkiye’nin derin denizlerde yapmış olduğu sondaj faaliyetleriyle ilgili muhalefetin yapmış olduğu haksız eleştirilere bir cevap vermek istedim. Mesela bir İYİ Parti milletvekili Fatih Sondaj Gemisi’yle ilgili “hurda” demişti, çıktım ona cevap verdim. Yine Cumhuriyet Halk Partisi milletvekili “Türkiye denizlerde yayılmacı politika izliyor.” diye bir ifade kullanmıştı, çıktım ona cevap verdim. Yine muhalefetin genelde ifade ettiği bir cümle vardı “Aslında Türkiye doğal gaz falan bulmadı, seçim üzeri Cumhurbaşkanı milleti oyalıyor.” Bununla ilgili de değerlendirmemi yaparken şunu söyledim: Arkadaşlar, Türkiye enerjide dışa bağımlı bir ülke, ülkemiz sadece geçen yıl 55 milyar dolar bir bütçe ayırmış, dolayısıyla Türkiye’yi enerjide dışa bağımlılıktan kurtaracak bu doğal gaz arama faaliyetlerine hepimizin hep beraber destek vermesi lazım. Bakın, siz “Sakarya gaz sahasında doğal gaz bulunmadı.” dediğiniz zaman -işte BOTAŞ Genel Müdürümüz de burada- BOTAŞ, uluslararası firmalarla doğal gaz anlaşması yaparken sizin bu cümleiniz BOTAŞ Genel Müdürünün önüne çıkıyor. Yani siz “Sakarya gaz sahasında doğal gaz bulduk.” diyorsunuz ama Türkiye’de içeride muhalefet veya siyasi partiler de “Hayır, kardeşim, bir doğal gaz falan bulunmadı.” gibisinden ifade ediyor. BOTAŞ, aslında o gaz sahasında bulunan doğal gazı, daha çıkarılmayan doğal gazı bir pazarlık konusu yapıp kontratlarda Türkiye lehine bir miktar belki bir indirim yapabilir miyim diye bir politika izlerken içeride sizin bu tutumunuzdan dolayı, BOTAŞ, elindeki bu argümanı çok iyi kullanamıyor. Sonra şunu ifade ettim: Ya, arkadaşlar, Allah rızası için nasıl doğal gaz bulunmadı ya? Sismik gemiler gitti, önce hidrokarbon yatağının yerini tespit etti daha sonra sondaj gemisi gitti, o sismik gemilerin tespit ettiği yere dikey sondaj yapıp o hidrokarbon kaynağa ulaştı. Daha sonra bu bulunan rezervdeki doğal gaz çeşitli testlere tabi tutuldu hatta ve hatta sondaj gemisinin üzerinde de temsili bir yakma töreni yapıldı. Yani bunların hepsi yalan mı? Hepimizin gözü önünde cereyan eden olaylar ve hâlâ bunları görüp siz çıkıp da nasıl “Doğal gaz bulunmadı.” dersiniz? Bir şey daha söyleyeceğim dedim. Ya beyler, doğal gaz bulunmadıysa eğer bu Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı 1,9 milyar dolara Amerikalı bir şirketle 175 kilometrelik

boru hattı döşemesi sözleşmesi imzaladı, Genel Kurulda söyledim. Yani eğer bu bulunmayan doğal gaz... Bu doğal gaz bulunmadıysa -Türkiye Petrolleri kendi resmi sayfasında yayınladı bunu- böyle bir sözleşmeyi “Schlumberge” diye bir firmayla nasıl imzalarsın? dedim, konuyu kapattım, geldim oturdum. Ondan sonra Sayın Gaydalı, yanlış hatırlamıyorsam, ertesi gün, benim yapmış olduğum bu konuşmaya bir atıf yaparak -konuya da nasıl girdi, onu da bilmiyorum- “Gördünüz mü Amerikalı bir şirkete 1,9 milyar dolarlık ihale vermişiz?” Aman Allahım!

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Bu yanlış, öyle söylemedim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Gaydalı, şimdi Kaşıkçı sözünü bitirsin.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Ben de size o gün cevap veremedim, daha sonra -Türkiye Büyük Millet Meclisinin hem komisyonlar hem Genel Kurul tutanakları aynı zamanda tarihi bir özellik taşıyor-tarihe geçmesi açısından şunu dedim: Ya, bu kapalı kapılar ardında 1,9 milyar dolarlık bir ihale, bir pazarlık yapılmadı. Ben, bunu Türkiye Petrollerinin sayfasından öğrendim, resmi internet sayfasından böyle bir çalışma yapıldığını, böyle bir sözleşme imzalandığını öğrendim. Sayın Gaydalı’ya da hayret ediyorum yani benim bu ifademi alıp da sanki ben Amerika Birleşik Devletleri’ne 1,9 milyar dolarlık bir iş verilmesinin keyfini yaşamışım gibi... Böyle bir şey yok, biz boru hatlarıyla ilgili Türkiye Petrollerinde... Siz muhtemelen bu Komisyona daha sonradan geldiniz, ilk başlarda var mıydınız bilmiyorum ama...

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Yoktum.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Yoktunuz.

Burada Türkiye Petrollerinin ilk Üst Komisyon toplantısında Cumhuriyet Halk Partisi Milletvekili Deniz Bey’le beraber biz burada “Kardeşim, bu boruları niye bu kadar dışarıdan ithal ediyoruz? Türkiye’de bunu üretecek firmamız yok mu? Siz Türkiye Petrolleri Genel Müdürü olarak Türkiye’de çelik sektöründeki bu firma sahipleriyle oturun, onlara bir vizyon koyun ortaya ve bu çelik için biz her yıl milyarlarca dolar yurt dışına para ödüyörüz, bunu içeride ödeyelim.” dedik. İşte, bugün yine Sayın Genel Müdüğüme “Sayın Genel Müdüğüüm, bizim bu firmalarımız bu derin denizlerde bu boru döşeme işini beceremiyor, yapamıyor, böyle bir teknik özellikleri yok, lütfen siz bunlara bir vizyon yükleyin.” Tazında konuşmalar yapan... Amerika Birleşik Devletleri’nin canı cehenneme. Böyle bir firmanın iş almasından ben niye memnun olayım? Ben tamamen bu ülkenin menfaatlerini düşünen bir adamım ve her bulunduğum ortamda da aman bu iş yerleşsin, aman bu iş millileşsin derinde olan bir adamım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Toparlayalım Sayın Kaşıkçı.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Konuşmamı siz aldınız, çok farklı bir yere götürdünüz. Ve şunu söyledim: “Bugün, Sayın Gaydalı, 1,9 milyar dolarlık ihalenin yurt dışında bir firmaya verildiğini söylüyor. İnşallah yarın bunu bir Türk firmamız yaptığı zaman da çıkıp ‘Vay efendim, 5’li çete!’ ‘Vay efendim, Hükümetin müteahhitleri!’ deyip bu sefer de bu taraftan bunlara kara çalmaz.” deyip sözümü bitirdim. Ben sizin mesleki olarak durumunuzu biliyorum, hiç sizinle polemige girecek bir durumda da değilim, bu konuları bunun için de açmadım ama Genel Kurulda siz benim yapmış olduğum konuşmanın üzerine, benim tamamen “Arkadaşlar, biz bu doğal gazı bulduk.” deyip ve bunu sağlam bir zemine oturtmak için de o gün o, Türkiye Petrollerinin o şirketle yapmış olduğu sözleşmeyi çıktım orada okudum. Siz tabii, bu olayı aldınız, bence hiç mesleki tecrübenize de yakışmayan bir tutumla çünkü benim söylediğim yönün tamamen çok aksi bir tarafına götürüp olayı farklı bir boyuta taşıdınız.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, teşekkür ederim Sayın Kaşıkçı.

Buyurun Sayın Çelik.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, BOTAŞ'ın Sayın Yönetim Kurulu Başkanı, Sayın Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu üyeleri, Sayıştayımızın çok değerli temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz.

Tabii, BOTAŞ gerçekten çok önemli bir kurumumuz, ülkemizin enerjinin merkezi olmasında çok önemli rol oynamış. Boru hatları trafiğinde gerçekten dünyada model olmuş bir ülke hâline geldik. Geçmiş bakanlarımıza -Sayın Berat Albayrak dâhil- tüm bakanlarımıza çok teşekkür ediyorum, şimdiki Bakanımıza da teşekkür ediyorum ve tabii ki BOTAŞ yönetimini gerçekten kutluyorum. Belli noktaya geldik. Özellikle hep beraber Sayın Başkanımızın Başkanlığında Tuz Gölü'nde ziyaret ettiğimiz depolama alanı da gerçekten iftihar edilecek bir durumdu.

Türkiye, tabii, sürekli stratejik çalışan bir ülke. Türkiye'nin iki önemli sorunu vardı yıllardan beri. Biri, teröre milyar dolarlar harcıyorduk hatta yüz milyar doları bulan tutarda para harcıyorduk. İkincisi, herhâlde 55 milyar dolar da enerjiye gidiyor. Yani Türkiye'nin iki tane açığı vardı ciddi şekilde; biri teröre giden çok büyük tutarda paramız yani yatırımlara gitmesi gereken bizim gelirimiz, vergimiz terörle mücadeleye gidiyordu. Çok şükürler olsun ki Cumhurbaşkanımızın bu konuda sorunların üzerine gitme ve sorunları ertelememe özelliğinden dolayı bugün Türkiye'mizin içerisinde terörü bitirdik ve özellikle doğudaki Kürt vatandaşlarımız da huzura kavuştu ve ülkenin her tarafında şu anda yatırım yapılır, turizmin canlandığı bir noktaya geldik. Şimdi sıra enerjide. Enerjide de sorunların üzerine gidiyoruz. Türkiye Petrolleri gerçekten çok önemli araştırmalar yapıyor, aramalar yapıyor, sondajlar yapıyor, sismik araştırmalar yapıyor ve ortada bizim 2016'dan önce duymadığımız bir "mavi vatan" gerçeği var. "Mavi vatan" aslında bizim çocuklarımıza müfredatımızda ders olarak okutulması gereken bir şeydi ama 2016'ya kadar kimse -tırnak içinde- "mavi vatan"ı duymadı. Şimdi artık bir "mavi vatan" gerçeği var yani denizlerdeki haklarımıza sahip çıkma gerçeği. Denizlerdeki haklarımıza sahip çıkıyoruz. Önceden sondaj gemilerimizi, araştırma gemilerimizi kiraliyorduk, şimdi satın almaya başladık, sonra yapmaya başladık; belki şimdi Amerikan şirketine yaptırırız ama daha sonra hiç ihtiyacımız kalmaz. Kim, kaçlı çete derse desin; kendi firmalarımızla, yerli firmalarımızla, millî firmalarımızla bu işi yapmaya devam edeceğiz. BOTAŞ gibi, Türkiye Petrolleri gibi bizim kurumlarımız da enerjideki bu giderimizi düşürme konusunda gerçekten özel sektöre öncü rol oynayacak; hem devletimizle, kurumlarımızla BOTAŞ'ımızla, Türkiye Petrolleriyle hem de özel sektörümüzle enerji sorununu da çözmeye devam edeceğiz. Biliyorsunuz, terörle mücadelede savunma sanayisine özel sektörümüzü sokmak suretiyle çok büyük başarılar elde ettik. Asla özel sektör karşıtı olmayacağız, özel sektör bizimdir ve bunları da en iyi şekilde değerlendirmeye devam edeceğiz. Ben bunu özellikle hatırlatmak istedim.

Yani Türkiye'nin iki büyük açığını kapatmaya yönelik hamlelerinden dolayı BOTAŞ başta olmak üzere herkesi tebrik ediyorum. Sayın Genel Müdürüm de gerçekten bu konulara çok hâkim; tebrik ediyorum, başarılarının devamını diliyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Çelik.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Yaşar, size daha önce söz vermiştik.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – O bana sataşmazsa olmaz!

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Yani tekrar karşılıklı söz almaya meydan vermeyecek bir söz alırsanız, konuşursanız...

Buyurun.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Teşekkür ederim Başkanım.

Niçin söz aldım? Şunun için: Tabii, Lütfü Bey bir genelleme yaptığı için, “muhaletet” deyince tabii, ben de bugün muhaletet partisini temsil eden bir milletvekiliyim.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Evet, “İYİ Partili bir milletvekiline de cevap verdim.” dedim.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Evet, yani dolayısıyla muhaletet olarak bizim...

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Vermese miydım?

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Yok, o açıdan söylemiyorum, genel söylediğiniz için söylüyorum. Muhaletet sanki Türkiye’de gaz bulmaya karşı gibi, yatırımlara karşı gibi; böyle bir düşüncemiz söz konusu olamaz. Kaldı ki burada yaptığımız... Özellikle ben burada muhaleteti temsil ediyorum, “muhaleteti” derken İYİ Parti’yi temsil ediyorum. Yani AK PARTİ ile Milliyetçi Hareket Partisinin arasındaki ilişki gibi Cumhuriyet Halk Partisi ile bizim aramızda böyle bir ilişki yok.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Var.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Belli konularda farklı düşünebiliyoruz. Bugün arkadaşlarımız burada, onlar bir konuda farklı düşünür, biz farklı düşünürüz, zaten buradaki konuşmalarımız da bunun bir karşılığıdır. Onun için, siz bazen “İktidarız.” diyorsunuz, bazen “Muhaletet.” ben tam anlamıyorum ama netice itibarıyla şunu söyleyeyim, buradaki temel mesele şu: Türkiye’nin hayrına olan her konuda biz “evet” deriz. Tabii, Türkiye’de gaz bulunmuştur, zaten konuşmamın içerisinde de takdirle karşıladığımı söylüyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ettiniz zaten.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Evet.

Yerel malzeme, ilk defa bunu 2000 yılında bizzat ben kullandım X65 sacı. Ereğli’nin ürettiği bir sacdı, Türkiye’de Ereğli o zaman tek üreticilerden biriydi 2000 yılında. Boru hatlarında kullanılmıyordu. Laboratuvar tahlillerine ben katıldım. Hatta o bahsettiğiniz vefakâr hattımız -Sayın Genel Müdürün bahsettiği- Trakya hattında ilk açılan hatlardan bir tanesiydi, orada kullanıldı. Ondan sonra hatta İsrail’den ilk 30 kilometresi alındı, 70 kilometresini de bizzat tahlillerini yaparak, basınç tesislerini yaparak Türkiye’de kullandık. Tabii, sektörler gelişsin, aynen katılıyoruz; yerli, millî arkadaşlarımız yapsın ama orada sadece dibe indirmeye ilgili, belki onunla ilgili de bir gemi satın alınabilir mi bilmiyorum. O zaman bu İtalyanların bir gemisi vardı, Boğaz Köprüsü’nün altından geçerken batırılmıştı. Yani derin denizlerde, özellikle... Zaten onun kaynağının çok bir önemi yok; o, karada yapılıyor, sürülüyor. Tabana ankarajlanma konusunda belki bir teknoloji geliştirilebilir, sorun orada. Onunla ilgili -Sayın Genel Müdürün sunumunda da vardı- geliştirilebilir. Asla ve asla bizim öyle 5’li, 4’lü, 7’li, 10’lu müteahhit diye de bir derdimiz yok. Bu sektörden gelen birisi olarak, bizim asıl karşı olduğumuz proje değil; açık olsun, şeffaf olsun, herkese açık olsun, rakamlar ona göre değişsin yoksa herkes bu sektörde çalışıyor, hiçbir itirazımız yok. Biz yatırıma değil, ranta karşıyız. Bunu kayıtlara geçmesi açısından tekrar ifade etme gereği duydum.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ederim Sayın Yaşar.

Buyurun Sayın Gaydalı.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, burada yanlış anlaşılma olduğu bariz bir şekilde ortaya çıkıyor. Ben hiçbir şekilde Sayın Kaşıkçı’yı... İşte “1,9 milyar dolarlık işi pas etti.” gibi bir lafım olmadı. Geçen açıklama yaptığımda da bunu söyledim ama ben şuna karşıyım: İkide bir çıkıp “Yerli, millî yapıyoruz, ediyoruz.” Ben o konuşmamda da dedim ki: “Sadece bu gazın Türkiye kara sularında çıkmasından başka yerli ne var?”

Bu suali hâlâ soruyorum. Bir de “Gaz bulduk, gaz bulacağız.” Tamam, bu sektörde ben çalıştım, her şeyi biliyorum değil ama benim gördüğüm kadarıyla bir “exploration” arama yapıldığı zaman, bir kuyuda emareler bulununca “Burada bulduk.” denir, doğru; sismik verilerine göre tahmini bir şey ortaya da konulur, bu da doğru ama bir sahada geliştirme kuyuları açılıp ve bu saha minimum bir ay üretime geçmeden kesin olarak “Bu sahada bu kadar gaz üreteceğiz.” veyahut “Petrol çıkaracağız.” demek yanlışır, benim edindiğim tecrübe bu. Ha, en az sizin kadar ben de bütün bu yapılanların yerli malzeme ve yerli müteahhitlerle yapılmasını istiyorum ama şeffaf, açık, denetlenebilir bir şekilde yapılmasını ben arzu ederim.

Şimdi, tabii, “Almanlar bizi kıskanıyor.” bilmem ne lafı ediyorsunuz da ben ne Almanım ne de Almancıyım, ben size açık söyleyeyim.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Bakın, yine beni gösteriyor...

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Yahu, ben size demiyorum sayın kardeşim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Kaşıkçı...

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Ya, Almanlar bizi kıskanır, ne var bunda, bundan niye rahatsız oluyorsun?

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Ben rahatsız olmadım, “Ben ne Almanım ne Almancıyım.” dedim sadece, o kadar.

Şimdi, Sayın Kaşıkçı, sadece şunu söyleyeyim size: Schlumberger bir defa Amerikan firması değil, Fransız firması. Ben her ikisiyle de çalıştım. Bakın, sadece bu hatların “flashing testing” şeyinde tek tabanca oldukları için yüksek fiyat uyguluyorlardı, ben bunların karşısında Halliburton’dan teklif alarak fiyatı yarı yarıya düşürdüm; biri Amerikan, biri... Ben en ucuza yaptıрма çabasıındaydım. Yoksa yani ne sizi itham ettim “Şuna pas etti.” diye. Sizin zaten öyle pas etme gücünüz de yok, öyle bir imada da bulunmadım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Tamamlayalım Sayın Gaydalı.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Sayın Vekilim, bir de ben şunu size arz edeyim: Bakın, ben 76 yılında, daha önce –siz yoktunuz- Irak-Türkiye Petrol Boru Hattı’nda çalıştım, o dönemde kaynakçı bulamıyorduk.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – “76’da siz yoktunuz.” diyorsunuz yani çok yukarıdan konuşuyorsunuz.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Demedim, hayır yahu. Şimdi yaşınızla ilgili bir şey dedim mi? Siz yani “Bulut geçti, bana ördek dedi.” diyorsunuz. Ya olacak iş mi kardeşim, Allah’ını seversen, lütfen bu kadar alıngan olma.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet Sayın Gaydalı, tamamlayalım artık, tamamlayalım.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Bakın, o zamanlar kaynakçı bulamıyorken dünya otomatik boru kaynak makineleri çıkardı. Ben bunu sorguluyorum, biz neredeyiz; benim bütün sorum bu.

Sayın Vekilim, Antalya Vekilim, geçen gün siz onu da söylediniz, onu ben o gün söylemedim ama bugün aktarayım: Bugün Türkiye’de 5 tane asma köprü yapıldı, 5’ini de yabancılar yaptı, hiçbir tanesini yerli firma yapmadı; keşke yapsaydık.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Son köprüyü kendimiz yaptık.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Hayır efendim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Karşılıklı konuşmayalım artık, lütfen...

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Lütfen araştırın.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Allah Allah, ortak yaptılar canım, niye...

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Ya, şimdi, yerli bir ortağa tamam, ihale veriyorsunuz, o da gidip taşeron yabancıyı bulursa yerli yapıldı demek değildir bu.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Gaydalı, sadece...

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Bildiklerini söyle, bilmediklerini boşver ya.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Karaman, tamamlasın Sayın Gaydalı.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Bunu da çok iyi biliyorum, hiç merak etmeyin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ederim Sayın Gaydalı.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – “Ben yaptım.” deyince tamam, “Biz yaptık.” deyince itiraz ediyorsun. Hem “Ben yaptım.” diyorsun ama “Biz yaptık.” deyince niye itiraz ediyorsun?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Lütfen değerli üyelerimiz, lütfen...

Sayın Kaşıkçı, söz mü istediniz?

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Başkanım, bir tartışma açmak için söylemiyorum, özür dilerim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Tamamlayalım artık, zaten siz de anlattınız.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Sayın Gaydalı’nın Genel Kurulda yapmış olduğu konuşmalar tutanak metinlerinde var, açsın lütfen baksın.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet, bitti, tamam. Peki, teşekkür ederim.

Evet, böylece geneli üzerindeki görüşmeleri tamamladık.

Şimdi sözü Sayın Genel Müdüremize vermeden önce ben bazı hatırlatmalarda bulunmak istiyorum.

Sayın Genel Müdürüm, sayın üyelerimizce sorulan sorulardan yazılı olarak cevap verilmesini gerektiren konularla ilgili cevaplarınızı tutanakların Türkiye Büyük Millet Meclisi web sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içinde bütün üyelerimize Komisyon Başkanlığımız aracılığıyla iletebilirsiniz.

Sayın milletvekillerimizin sorularına yanıtlamak üzere sözü size veriyorum.

Söz sizde, buyurun.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Aslında fiili olarak şu anda tüm sorulara cevap verebilecek durumdayız ama muhtemelen yazılı cevap vermemiz herhâlde daha genel kabul görecektir bir durum diye düşünüyorum ama özellikle şu ödülle alakalı fasıl da çok değerli konuklarımızı...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Onu yazılı olarak verseniz, böyle daha detaylı çünkü birçok...

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Ama ana hatlarını söylemem icap ediyor, şundan dolayı, affınıza sığınarak Sayın Başkanım: Ya, burada hakikaten 2.884 arkadaşımızı töhmet altında bırakan bir durum olduğu için ben bu konuyu bütün açıklığıyla ifade etmek istiyorum.

Burada ifade edilen, ödül yönergesinde, komisyonda bulunan arkadaşların kendi kendine ödül vermesi gibi bir durum asla ve kata söz konusu değil; bunu birinci olarak ifade etmek isterim.

İkincisi: Bu ödülün verildiği dönem, Türkiye'nin dâhil tüm dünyanın pandemiyle boğuştuğu bir dönem. Benim bütün personellerim ve özellikle -altını çizerek ifade etmek isterim- başkan, müdür ve müdür yardımcısı düzeyindeki, başkan yardımcısı düzeyindeki tüm yönetim kadromu bilaistisna her türlü idari izin hakkı olmasına rağmen yedi gün yirmi dört saat çalışmaya devam etti. Nasıl ki sağlık çalışanlarımız pandemi sürecinin kahramanlarıysa en az onlar kadar Türkiye'de enerjinin sürekliliğini sağlayan bu kadro da bütün personelleriyle bu ödülü baştan sona hak etmiş durumda fakat biz burada tüm personellerimize ödül verme imkânına sahip değiliz. Özellikle başarılarıyla ve performanslarıyla ön plana çıkan -ki tamamen bunlar proje bazlı ödüllerdir- birincisi TürkAkım Projesi'dir, ülkemizin yüz akıdır. Dünya rekoru kırılacak seviyede bir sürede uluslararası bir projenin gerçekleştirilmesi işidir ve bu projede görev almış a'dan z'ye işçi, memur vesaire ayrımı yapmaksızın, müdür ya da başkan ayrımı yapmaksızın projede görev almış odacısı ya da bizdeki tabiriyle hizmetli kadrosundaki arkadaşlarımız dâhil bu ödülün bir parçasıdır. Dolayısıyla hiçbir istisna gözetmeksizin projede yer alan arkadaşlarımız fiilî olarak ödüllendirilmiştir.

Diğer bir proje Boru Hatları Güvenliği Projesi'dir. Boru Hatları Güvenliği Projesi'yle uluslararası arenada iftihar duyduğumuz, petrol kaçakçılığı ve hırsızlığını sıfıra indirdiğimiz oradaki 12 rakamı suçüstü yapılan hadisedir, dolayısıyla yani "12 tane hadise vuku buldu, biz de sonradan haberdar olduk." gibi bir durum değil, dolayısıyla fiilî bir tespit söz konusudur. Muhteşem başarılı bir projedir. Dolayısıyla bu projede görev alan 34 personelimizin tamamı ödüllendirilmiştir. Ve burada ifadelerde maalesef bulguda yer aldığı şekliyle burada ödül alan personellerimizin tamamı "yönetici kademesindeki arkadaşlar" ifadesi kesinlikle doğru olmayan bir ifadedir. Burada yönetim kademesinde yer alan 27 arkadaşımız vardır. Bu 27 arkadaşımızın dışındaki personellerin tamamı mühendis, uzman ve işçi kadrosundaki çalışanlarımızdır. Dolayısıyla, bizim burada "Komisyon kendi kendine ödül verdi." Asla böyle istisnai bir durum da yok. Doğrudur, Komisyon 4 kişiden oluşuyor. Genel Müdür Yardımcımız vardır, Komisyon Başkanıdır ve diğer üyelerin kendi namlarına herhangi bir ödül teklifleri olmadı. Tamamıyla benim Genel Müdür ve Yönetim Kurulu Başkanı sıfatıyla arkadaşların pandemi döneminde eksiksiz, tam zamanlı çalışmaları ve üstün başarıları nedeniyle kendi şahsi teklifim üzerine verilmiştir. Dolayısıyla kendi kendine ödül veren bir sistem asla ve kata söz konusu değildir.

100 milyarı aşan cirosu olan bir kuruluşun kendi personelleri için başarılı bulduğu kişilere 654 bin liralık bir ödül vermesi biraz...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Genel Müdürüm, yazılı cevap verin.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Peki.

Burada nihayete erdirerek ben sabrınız ve özellikle her sunumda, her oturumda bize verdiğiniz destekten dolayı, açtığınız ufuktan dolayı tüm üyelerimize ve sizlere teşekkürlerimi arz ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ederim Sayın Genel Müdürüm.

Şimdi Boru Hatlarıyla Petrol Taşımacılığı AŞ'nin 2019 ve 2020 hesap dönemlerine ilişkin sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup ibraya sunacağım. Önce 2019 yılı sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç:

Boru Hatlarıyla Petrol Taşımacılığı AŞ'nin 2019 yılı bilançosu ve 5.613.344.000 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Şimdi 2020 yılının sonuç bölümünü okutuyorum.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç:

Boru Hatlarıyla Petrol Taşımacılığı AŞ’nin 2020 yılı bilançosu ve 26.768.000 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Boru Hatlarıyla Petrol Taşımacılığı AŞ’nin 2019 ve 2020 yıllarına ait üst Komisyon toplantısı tamamlanmıştır. Tüm katılımcılara teşekkür ediyorum.

Değerli Genel Müdürüm, ben de çalışmalarınızda kolaylıklar diliyorum, başarılar diliyorum ekibinizle birlikte, arkadaşlarınızla birlikte.

Değerli Komisyon üyeleri, gündemimizde 8 Haziran 2022 Çarşamba günü İller Bankası AŞ, Sümer Holding AŞ ile Doğusan Boru Sanayi ve Ticaret AŞ’nin 2019 ve 2020 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmelerine devam edeceğiz.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 17.50

